

Brassói Lapok

Előfizetési példány

Árusításba nem bocsátható

XL. évfolyam

256 szám.

Főszerkesztő:

Szele Béla dr.

Csütörtök

1934. évi november 8

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldre: A kézbesítő kézbesítési díjával és a pénzbeszedő inkasszó-díjával egyetemben 74 lej. Brassóban 70 lej. Ha az előfizető közvetlenül a kiadóhivatalnak fizet, az előfizetési díj 68 lej. — Posta: Kézbesítéssel és közvetlenül a kiadóhivatalnak fizetve: az előfizetési díj havonta 60 lej. — Külföldre: negyedévre 300 lej, félre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — HIRDETÉSEK díja hirdetési oldalon 5 lej, páros (bal) szövegvonalon 6 lej, páratlan (jobb) szövegvonalon 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Braşov, Str. Regele Carol 5b-58. Telefonszámok: kiadóhivatal 82., szerkesztőség 83.

Angelescu, a csehek és a mi ifjaink

Írta: Kacsó Sándor

A csehszlovákiai sajtóban olvassuk, hogy az ottani köztársaság vezető egyéniségei állami támogatással akarják megszervezni a szellemi munkások utánpótlásának a biztosítását. Ezt a szükségérzetet a tanult fiatalok rettentő gazdasági helyzete ébresztette föl. Az általános gazdasági válság kikezdte a szülői anyagi lehetőségeit, de ébren maradt minden szülőben az a vágy, hogy gyermekeiben élje meg azt az életformát, amely neki csak rejtett vágyaiban adatott meg. A társadalomnak és az államnak is szüksége van ezután is a tanult, képzett emberekre. Olyan két igazság ez, amelyet nem hányadhat felére, vagy harmadára az a keserves tény, hogy a szülők ma már nem bírják gyermekeik felsőbb oktatását, így, mint régebben. A szülői vágy és az állami és társadalmi szükséglet is él, mert nem adhatjuk fel azt a reményt, hogy az eljövendő évtizedekben igenis több képzett, tanult, művelt emberre lesz szükségünk és többet is el tudunk majd tartani, mint amennyi most verekedik a felsőbb iskolázatáshoz, a diplomához-kötött pályákra a nehéz megélhetési körülményekkel.

Az egyetemre tehát bőségesen körül felállítását most is a csehszlovák köztársaság vezető és kormányzó egyéniségei helyes feltevésekről és messzemenő elhatározásokról tesznek tanúbizonyságot, amikor az emiatti jagtatás helyett az egyetemre került ifjúság helyzetével törődve, a tanulás és a diplomaszerezés lehetőségeit akarják biztosítani. Az ifjúság helyes és bölcs irányítását — a mutatóköző szükséglet szerint — természetesen nem ítélték el, a csehszlovákiai gondolat, szempont és kezdeményezés azonban vitathatatlanul magasabbrendű, mint például a mi Angelescu miniszterünké, aki érettségi nyaktillókkal zárja el az egyetem elől az ország fiataljainak íjesztően nagy hányadát. Mi például semmiképpen sem nyugszunk bele szívesen abba a gondolatba, hogy az elkövetkezendő évtizedek alatt Romániának kevesebb orvosra, mérnökre, ügyvédre, bíróra és magasrangú állami, vagy magánintézményekre lesz szüksége, mint most van. Sőt volna ez az államra és sértő volna mi-reánk is, hiszen végeredményben magunk vetjük meg és most vetjük meg az ország és társadalmunk előrehaladásának az alapjait s reánk hárul a felelősség, ha a következő évtizedek haladás helyett hanyatlást hoznak.

Valljuk a csehszlovákiai felfogás magasabbrendűségét, úgy erkölcsi, mint gyakorlati szempontból, annak ellenére is, hogy a kérdésnek a mi kisebbségi helyzetünkben külön oldala is van. Olyan oldala, amely más ábrákat mutat, mint az általános és elvi magaslatocon nyugvó felfogás. Nálunk a gyakorlati szempontok kegyetlenebbül érvényesülnek s érvényesüljenek is, hiszen elvégre gyermekeink „börére”, megélhetésére, lelki és gazdasági kiegyensúlyozottságára megy a dolog. Eppen ezért figyelemre méltó s erős töprengésre késztető is, hogy a csehszlovákiai magyar és német kisebbségek hogyan fogadták az állami kezdeményezést, milyen összefüggéseket keresnek vele s hogyan kísérik meg azt a maguk fiataljainak a hasznára értékesíteni. Kiderül, hogy az ottani német kisebbség milliói számokkal dobálózik, amikor a közép- és felsőbb iskolákban tanuló ifjúságának nyújtott segély számbavételéről van szó. A „Deutsche Studentenfürsorge” fennállása óta másfél millió csehszlovákiai német ifjúság, mint „ötnegyed millió menzasegély címén. Kiosztott ezenkívül 1 millió 700 ezer éhédet és 780 ezer vacsorát. Kiverekedte magának az állami támogatást is, ami 11 év alatt 1 millió 500 ezer csehszlovákiai lejt tett ki.

A magyar társadalom munkája ezen a téren természetesen ott is messze mögötte marad a német teljesítménynek. Számokat nem is tud felmutatni, mert országosan összefogó szerve-

A Skoda-ügy: a nagy kérdőjel

Milyen problémák állanak a feltűnő halasztgatások hátterében?

A kis pártok harci tömörüléséről írnak a fővárosi lapok

Maniu beszédét mond a nemzeti-parasztpárt gyulafehérvári gyűlésén

Bukarest, november 7.

A fővárosi lapok ellentmondás hirdatásból kihámozható az igazság, hogy egyelőre maga a kormány sincs tisztában azaz, milyen beállításban hozza nyilvánosságra a Skoda-ügyben lefolytatott parlamenti vizsgálat eredményét. A vizsgálóbizottság legutolsó ülése óta közel másfél hónap telt el s ez az aránylag hosszú idő, ugyilátszik, nem bizonyult elégségesnek arra, hogy a főelőadó falusi magányában elkészítse jelentését. Ha a hivatalos körök magatartását egyes ellenzéki körök élesen el is ítélik, nem lehet tagadni azt sem, hogy az ügy alapos megfontolást igényel, tekintve azokat a jelentős politikai kihatásokat, amiket a jelentés konkluziói előidézhetnek.

A kérdés egyébként azok az újabb keletű hírek tették ismét előszerűvé, a melyek szerint a főelőadó jelentésében a bizottság előtt tett tanuallomásokból azt állapítaná meg, hogy jogilag a nemzeti-parasztpárt, illetve az akkori kormány is felelős a tudatosan, vagy hanyagságból elkövetett visszaélésekért.

Ha ezek a komolynak látszó jóslások valóra válnak, úgy el lehetünk keszülve arra, hogy

a Skoda-szerződés ügye a jelentés be-terjesztésével egyidejűleg ma még föl sem mérhető súlyos fordulatot vesz.

Nem szabad feledni ugyanis, hogy a nem-

zeti-parasztpárt, mely a vizsgálat folyamán, a Skoda-botrányt kihasználó pártok állandó pergőtüzében is sikereit szerepelt a közséi választásokon, esetleges elmarasztalását jogosan tekinthetné politikai bosszúnak, annál is inkább, mivel a vizsgálat során — néhány komolytalan vallomástól eltekintve — kétségtelenül kitűnt, hogy Maniu kormánya meglelte a szükséges óvintézkedéseket a rendelés előnyös és szabályszerű lebonyolítása érdekében. Ezen az állásponton van az Adeverul is, mely hangoztatja, hogy a nemzeti-parasztpárt eddig nem tapasztalt eréllyel száll majd szembe a vádakkal. A jelentés ilyenértelmű megszövege-

zésével — írja a lap — a kérdés jogi térről politikai térre siklik át, a párt pedig ellentámadásba kezd, melynek során nem fogja kimélni a liberális párthoz közelálló embereket és intézményeket. Ez a harc ma még nem sejtethető méreteket ölthet.

A fővárosi lap, mely általában tárgyilagosan szokta megítélni a helyzetet, azt az aggodalmát fejezi ki, hogy a két nagy kormányzópart küzdelme

csak arra lesz jó, hogy az új eszmékkel kísérletező csoportok a közhangulatot kihasználva, saját malmukra hajtsák a vizet.

Tanácskozások sorozata

Az aggodalom jogos, mert, ha figyelemmel kísérjük egyes kis pártok és csoportok hivatalos lapjainak magatartását, azt kell megállapítanunk, hogy ezekben a körökben a Skoda-botrányt parlamenti kirobbanásától várják

azt a döntő évet, amivel végső rohamra indulhatnak a mai alkotmányos rendszer ellen

A kormánypart is számol ezzel és így válnak érthetőkké azok a tanácskozások, melyek szinte egymást követik. Legutoljára a miniszterelnök tárgyalta hosszasan

Bratianu Dinuval s a jelek azt mutatják, hogy a kormánypart vezérkara még mindig nem állapodott meg a jelentős végső következtetéseit illetően. Egyfelől a csábító alkalom, az érvek egész gammaja, amivel a liberális párt rohamra indulhat régi ellenfele, a nemzeti-parasztpárt ellen, másfelől a diktatúrát hirdető alakulatok előretörésének veszedelme. Ide valóban salamonai bölcsesség kell, hogy a közvéleménynek is elégtétel adassék s a kormány se tegyen olyan lépést, amivel könnyen veszélyeztetné saját létét.

irni erről a kérdésről, nem vezércikket.

A tanulságot azonban vezércikkben kell levonni, hogy erőteljesebb legyen. Nem szabad lemondanunk arról, hogy felsőbb iskolákat végzett, jól képzett ifjúságunk is legyen. Szükségünk van a diplomásokra is, tehát a csehszlovák minta szolgáljon ösztönzésül a felsőbb iskolákban tanuló magyar ifjúság hatatos, intézményes támogatásához. Nincs rosszabb emberanyag, mint a felelőn elhullott és kallódásnak induló tanult fiatalok. A diploma utáni elhelyezkedés és kenyérhez, munkához való jutás kérdése azonban legalább annyira felelősségteljes gondja legyen magának az ifjúságnak, mint a magyar társadalomnak. Le kell szállani a lóról, a színes álmodokról, karrier-vágyakról. Meg kell tanulni azt, hogy a végzett munkát elsősorban minőség szerint értékeljük, ne az anyagiakban, vagy a hírnévben való hozama szerint. Az erdélyi kisebbségi élet jövődöbeli „nagyságai” bizony nem világnagyságok lesznek, hanem csak helyiérdéki nagyságok, azt a munkát azonban, amit nekik kell elvégezniük, nem tudják elvégezni a világnagyságok, csak éppen ők.

Az érvényesülés, a végzett munka és az elért sikerek fölötti meglepedés amúgy is inkább lelki dolog. Alakuljon át ifjúságunk úgy, hogy érvényesülését a végzett munka minőségé szerint értékelje, mert csak ebben az esetben lesz építő az a kisebbségi sors, amelyet nem ő választott magának, amelyet azonban kötelességszerűen viselnie kell.

Tessék kívágni és eltenni!

2. sz. SZELVÉNY

a B. L. novemberi
regény-ajándékára.

1—15-ig sorszámmal ellátott 15 db novemberi szelvény és 4 lej befizetése ellenében a B. L. minden példányvásárlója megkapja a B. L. ajándékregénytárának 1934 november havi kötetét. — A szelvények és a 4 lej beszolgáltathatók **Bukarestben**: a B. L. kiadóhivatalában (Calea Moșilor 53), vagy a főbizományosnál („Cosmopolis”, Calea Griviței 10). **Brassóban**: a B. L. kiadóhivatalában mindenütt **máshol**: a helyi bizományosnál. — Előfizetőknek nem kell a szelvényeket gyűjteniük, a 4 lej befizetik az előfizetési díjjal egyidejűleg, a könyvet ugyanolyan úton kapják meg, mint az újságot.

MANIU ISMÉT PORONDRA LÉP

A kis pártok egyébként már nagyban készülődnek a jelentés parlamenti vitájára. A mai lapjelentések szerint Bratianu György, Jorga, Averescu, Goga és Argetoianu

állítólag egyességre léptek arra az esetre, ha a Skoda-ügy parlamenti vitája a jelenlegi rezsimre is kiható „meglepetéseket” eredményezne.

A megállapodás akkor is érvényben marad, ha a nemzeti-parasztpártra kedvező lesz a jelentés. Ebben az esetben a kis pártok közös frontba tömörülnek és így vonulnának fel egyfelől a nemzeti-parasztpárt, másfelől a kormány ellen.

Ilyen körülmények között a közfigyelem egész érthetően Maniu személyre fordul. A volt pártelnök, aki teljesen felgyógyult betegségéből, pár nap múlva Kolozsvárra utazik. Onnan Gyulafehérvárra megy.

ahol részt vesz az ottani nemzeti-parasztpárti tagozat gyűlésén és nagy beszéd keretében fog nyilatkozni a Skoda-ügyről és a szövetségi programról.

A parlament megnyitásakor Bukarestben lesz és, amint hírlak, hatalmas expozé keretében szándékozik tisztázni kormányának a Skoda-szerződés megkötésével kapcsolatban kifejtett tevékenységét.

A BELFÖLDI KÖLCSON ELSŐ NAPJÁN AZ URALKODÓ NÉGY, MIHÁLY NAGYVAJDA PEDIG HÁROMMILLIÓ LEJT JEGYZETT

A kölcsönjegyzés első napja nem remélt kedvező eredménnyel zárult. A belügyminiszter az esti órákban felhívta a prefektusokat, akik informálták őt az eddigi eredmények felől. A pénzügyminiszterhez befutott jelentések szerint a hétfőn történt kölcsönjegyzések összege

meghaladja a másfélmilliárd lejt.

Az uralkodó a következő szövegű levelét juttatta el Slavescu miniszterhez:

„Kedves pénzügyminiszterem! Ma, amikor az egész országban megkezdődtek a kölcsönjegyzések, kötelességemnek tartom, hogy mint az ország legelső polgára, szeretett fiammal, a gyulafehérvári nagyvajdával együtt részt vegyek a kölcsönjegyzésben.

E levél kézhezvételével egyidejűleg 2 millió lejt küldök önnek, melyből 4 millió az én részem, 3 pedig a nagyvajda jegyzése.

A hírek, melyekből megállapíthatom, hogy a kormány felhívása a nép minden rétegében visszhangra talált, kimondhatatlan örömmel töltöttek el. Remélem, hogy ezt a bizalomkeltő kezdetet teljes siker fogja koronázni. Megragadom az alkalmat, hogy mindannyiunk hazafiasságára hivatkozva, szeretett országunk előhaladása érdekében együttműködésre hívjam fel az ország minden polgárát. Abban a reményben, hogy a kölcsön sikere érdekében kifejtett munkája teljes sikert fog eredményezni, kérem kedves pénzügyminiszterem, fogadja teljes bizalmam nyilvánítását.

Károly.”

Az uralkodó megleghangos levele a főváros politikai és gazdasági köreiben nagy hatást keltett.

Időszaki bizottságot neveznek ki a központi és a 32 vidéki igazgatóság helyébe

Az egészségügyi miniszter pályázat útján tölt be 4 ezer tisztviselői állást

Bukarest, november 7.

A legutolsó minisztertanácsról kiadott hivatalos közleményben többek között arról is szó volt, hogy a kormány „foglalkozott a betegsegélyző pénztár kérdésével”. A Lupta ma közli, hogy a kormány az ügyben végleges megállapodásra jutott, sőt az egészségügyi miniszter már el is készítette a rendelettervezetet, a mivel a kormány tervének megfelelően végrehajtja az intézmény gyökeres átszervezését.

Legfontosabb intézkedései a következők lennének:

1. Feloszlatják a központi és a 32 vidéki pénztár igazgatóságát.

Helyükbe a miniszter által kinevezett időszaki-bizottságok kerülnek.

2. Leszűlik az igazgatósági tagok számát.

3. A betegsegélyző tisztviselőit a jövőben az egészségügyi miniszter nevezi ki. Fizetésüket azonban a betegsegélyzőtől kapják.

A lap élénken tiltakozik az „átszervezés” ellen, mely — szerinte — azt fogja jelenteni, hogy politikai befolyás alá kerül ez az eddig semleges intézmény is,

évi egymilliárd lejes költségvetésével együtt.

Az önkormányzat megszüntetését — írja a lap — liberális érdekek kívánják. Costinescu miniszter ugyanis pályázat útján akarja betölteni mind a négyezer tisztviselői állást.

Ha a rendeletet végrehajtják, úgy elől az a különös helyzet, hogy a pénztár 480 ezer biztosított munkásának nem lesz beleszólása az intézmény irányításába. A lap szerint a rendelet törvénytelen, mert a parlament nem hatalmazta fel a kormányt ilyen értelmű dekrétum-törvények kibocsátására.

Titulescu újra tárgyalta Szófiában

Boris király kétórás kihallgatáson fogadta

Szófia, november 7.

Titulescu román külügyminiszter a Balkán-szövetség ankarai értekezletéről hazatérőben tegnap délután 2 órakor a bolgár fővárosba érkezett, ahol a kormány hivatalosan fogadta. Délután fél 5 órakor Titulescu egyórás megbeszélést folytatott Batoloff külügyminiszterrel, majd meglátogatta Georgieff miniszterelnököt, akivel szintén hosszabban tárgyalt. Este fél 7 órakor a román külügyminiszter Boris királynál jelent

meg kihallgatáson, aki kifejezetten azért tért vissza Várna melletti kastélyából a fővárosba, hogy Titulescut fogadhassa. A királyi audiencia este fél 9 órakor ért véget, tehát két óra hosszat tartott.

Ezután Batoloff külügyminiszter a kormány nevében diszlakomát adott Titulescu tiszteletére, amelyen résztvevő a kormány valamennyi tagja, a szófiai román követség tisztikara és a bolgár közélet kiválóságai. A bankett végzetével Titulescu folytatta útját Bukarest felé.

Temesváron megnyílt az országos vendégipari kongresszus

Temesvár, november 7.

Ma kezdte meg a vendéglősök, szállodások és kávézók országos szövetsége temesvári nagygyűlését. A gyűlésen, amelyet a megyeháza nagytermében tartottak meg, az ország minden részéből mintegy 200 szakmabeli kiküldött vett részt.

Az üdvözlő beszédek után Scheer József, a temesvári Palace-kávéház és bár tulajdonosa, a vendégipari szövetség elnöke tartott beszédet, amelyben annak a

kivánságának adott kifejezést, hogy az országos szövetség székhelyét Kolozsvárról Temesvárra helyezték át.

Scheer elnök után még többen szóaltak fel, akik mind a közterhek súlyossága ellen emeltek kifogást. Dománszky kávézók egyes adók eltörlését követelték és általában adókönyvitést követelt, mivel, szerinte, a gazdasági helyzet leromlását ép a vendégiparosok érzik a legérzékenyebben. Az egész tanácskozást az adók elleni kifakadások uralták.

Eckhardt Tibor a marseillei merénylet és a magyarellenes támadások háttéréről

A belgrádi lapok kirohanásait már figyelemre sem kell méltatni, — írja Gömbös lapja

Budapest, november 7.

A marseillei királygyilkosságért való politikai felelősség kérdésében a jugoszláv sajtó egyrésze tovább vádolja Magyarországot. A belgrádi Vreme vasárnapi számában megismételte magyarellenes támadásait, mire a Gömbös-kormányhoz közelálló Függelékenység keddi számában behatóan válaszol. A lap megállapítja, hogy most már figyelni is fölösleges a belgrádi lapok kirohanásait, mert hiszen a magyar közvélemény ugyanis módot talált arra, hogy ezekről a nyilvánvalóan elfogult és durva támadásokról lerántsa a leplet s értük megtorlást követeljen.

A magyar fővárosban működő külföldi hírlapírók egyesületében Eckhardt Tibor népszövetségi főmegbízott hétfőn este előadást tartott „Magyarország helyzete Marseille után” címmel. Kifejtette Jugoszlávia történelmi fejlődésének fő irányvonalait s rámutatott azokra a belső ellentétekre, amelyek a szerbek, horvátok és szlovénok, valamint a többi jugoszláv törzs között politikai, közművelődési és vallási téren keletkeztek és amelyeknek kié-

ződése vezetett most a marseillei merénylet-hez.

Ma már bizonyos — mondotta —, hogy a királygyilkosságot Pavellesék készítették elő és hajtották végre. Sándor királyt belgiumi saraing-i emigránstelepen itélték halálra és az ítéletet a horvát menekültek lapja, még augusztusban közölte is. A Magyarország elleni hadjárat tehát teljesen indokolatlan. Magyarországnak jogában áll a horvát emigránsoknak menedéket nyújtani, mégis a jugoszláv kormány kérésére a jankapusztai menekültlepet még ez év áprilisában feloszlatta.

A magyar—jugoszláv viszony az utóbbi időben, különösen a szeptemberi genfi népszövetségi ülés után, örvendetesen javult. Magyarországnak semmi oka nincs ezen a viszonyt bármivel is megzavarni. Magyarország nem kívánja Horvátországot sem revízió útján, sem pedig másképpen. A magyarellenes sajtóhadjárat tehát nem céloz mást, mint Magyarország erkölcsi tőkéjének megsemmisítését. Ez azonban nem sikerül s ezért bizakodónak kell lenni, remélve, hogy a helyzet végül is Magyarország javára fordul.

Kolozsvári ismert tolvaj-házaspár lopta el a bukaresti író 400 ezer lejét

Nagyvárad, november 7.

Tegnap számunkban közöltük, hogy a bukarest—nagyvárad vasúti vonalon a rapidvonal egyik másodosztályú fulkájában ismeretlen tettes elemelte Ury Benador román író irattáskáját, amelyben 400 ezer lejnyi összeg volt.

Ury Benador Nagyváradra érkezve, még a tegnapi nap folyamán jelentést tett az esetről a nagyvárad rendőrség bünyügyi osztályán ahol átnézték vele a bünyügyi nyilvántartást, amelyben az író a tolvajokat arcképük után megismerte.

A nyilvántartásban felismert két bűnöző a többször büntetett Erőss Sándorral és feleségével azonosnak. Benador szerint a két tolvaj vele szemben ült a másodosztályú fulkában és pillanatnyi figyelmetlenségét használták fel arra, hogy irattáskáját elemeljék. Az író arra is emlékszik, hogy Erőssék Váradvelelencén szálltak le a vonatról.

Mivel Erőssék kolozsvári illetőségűek, a nagyvárad bünyügyi osztályáról azonnal áttelefonált a kolozsvári rendőrségre, hogy a tolvaj házaspárt tartóztassák le. Amennyiben sikerül a tolvajokat elfogni, már a holnapi nap folyamán szembesítik őket Ury Benadorral, aki reméli, hogy pénzét hamarosan viszontlátja.

JAKKIÁLTÁS

Riadalom a kisebbségi tanerők között

Kaptuk a következő sorokat:

A közoktatásügyi minisztérium rendeletere, mely az augusztusi nyelvvizsgák elbuktatott kisebbségi állami tanárok és tanítók január 1-ével való elbocsátásáról intézkedik, az érdekeltet közt nagy izgalmat és riadalmat keltett, mert évtizedes becsületes munka után, egész családokat tesznek földönfutókká. Az elbocsátásra ítélt tanítók, saját hibájukon kívül kerülnek az utcélére, mert olyan községekben működnek, ahol nincs senki kivel a nyelvet gyakorolják. Egy nyelv elsajátításához gyakorlat kell, amire az állam sem adott alkalmat. Nem közösség, vagy macakasság miatt nem sajtították el tökéletesen az állam nyelvét, amint a rosszakarók igyekeznek ezzel vádolni a tanítókat. Iskolai vizsgálatoknál, ha a nyelvtanítással teljesen meg voltak elégedve, akkor is vizsgára küldtek egyes tanítókat.

A vizsgák előtt rendelet jelent meg, hogy aki nyugdíjazásért kéri, nem kell vizsgáznia. Ezt a rendeletet az érdekelttel csak a vizsgák alatt közölték, a mivel a vizsgáztató elnök nem fogadott el, a kért augusztus elején be kellett volna adni. Így a vizsgák izgalmaitszenvedve, a nyugdíj jogosultságtól is sok tanító elesett. A képviselő és szenátor urakhoz fordul a halálra ítélt tanítóknak, hogy tegyenek meg mindent és világossáék fel az illetékeseket, hogy milyen igazságtalanság történik az elbocsátásokkal.

A Matuska-pör idegfeszítő rejtélye:

Elvetemült örült, vagy agyafurt szimuláns?

Nem sikerült tisztázni, hova lett a biatorbágyi merénylő tekintélyes vagyona. Találmányaival hengegett, ismét leözött és „vallásos kommunizmusával” kérekedett a főtárgyaláson Matuska

A bíróság nem rendelte el elmeszakértők kihallgatását A vasuti merényletpör főtárgyalásának második napja

Budapest, november 7.

A biatorbágyi vasuti merénylet pörének főtárgyalásán hétfő este Matuska Szilveszter pénzügyi műveletei kerültek szóba. A merénylő tudvalevőleg terménykereskedést nyitott Bécsben és ebben az időben gyakran le-leutazott Makóra, hogy vagontételen vásároljon hagymát. Társa — amint a rendőrség megállapította — Darvas Elemér ismert kommunista volt. Ezzel kapcsolatban Matuska kijelenté, hogy ő erről csak a budapesti főkapitányságon szerzett tudomást. Elmondja ezután, hogy a hagymaüzletlen érzékeny veszteségeket szenvedett, de hogy miként vesztette el egész vagyonát, nem tudja. Eladta mindhárom bécsi házat, hogy egy újat építsen a Hofgasséban. Evégből állami hozzájárulásért folyamodott, de ezt, mint külföldi, nem kapta meg. Mégis felépítette a házat a Hofgasséban 36 ezer schillingért, a ház azonban nemsokára leégett.

Ezzel kapcsolatban Márton elnök rámutat arra, hogy Matuska nem mond igazat, mert a házra 120 ezer schillinget adott ki, viszont leégése után tűzbiztosításból 180 ezer schillinget kapott.

Matuska erre égre-földre esküszik, hogy a ház leégéséhez semmi köze nem volt, mert hiszen a rendőrségi vizsgálat is megállapította, hogy rossz volt a kémény.

Elnök: Felesége betegségével kapcsolatban mennyi pénzt adott ki?

A merénylő erre a kérdésre zokogni kezd, majd elmondja, hogy havi 300 schilling szanatóriumi díjat kellett fizetnie. A továbbiakban hangoztatja, fogalma sincs, hova lett a vagyona s kéri az cinököket, hogy csak erről tárgyaljanak, ezt derítsék ki, mert ez a rejtély őt is nagyon érdekli.

MATUSKA A TÁRGYALÁSON

Elnök: Külföldön járt-e és hol?

Matuska: Csehszlovákiában sohasem voltam. Németországban pedig csak az „Attentat” idején (a jüterbogi merényletet érti alatta).

Matuska — a kitűnő vasuti szakember

Kihallgatása további során találmányairól számol be Matuska. Elmondja, hogy nagyjelentőségű vasuti találmányai voltak. Egyik szerint a szembejövő vonatok egy sínparon közlekedhettek oly módon, hogy egymásra szaladtak (derült-ség). Különböző jelzőkészülékeket is kitalált s megszerkesztett egy szénmegtakarító készüléket. Ezekről a bécsi tárgyaláson szakemberekkel is vitakozott, de azok — mondja — nem értettek a vasuthoz.

— Engem gyermekkorom óta érdekelt a vasut, — meséli ezután. — Önkéntes koromban együtt szolgáltam egy vasutasal, majd pedig magam is sokat tanultam.

Ezzel összefüggésben Matuska valóságos szakelődásba kezd, az elnök azonban leintja, Matuska ennek ellenére folytatja s újból kijelenti, hogy ő igenis kitűnő vasuti szakember.

A főtárgyalás második napja

Keddien reggel pontosan 9 órakor volt be a budapesti törvényszék tárgyalótermébe a pestvidéki törvényszék Márton-tanácsa és megkezdte a Matuska ügy második tárgyalási napját.

Az a kellemetlen, zavaros és kínos érzés, amelyet a biatorbágyi borzalmas tümegszerencsétlenség előidézője már nétfőn kiváltott a hatalmas termet zsufolásig megtöltő közönségből, a második napon sem oszlott el, sőt még fokozódott. Mert Matuska most is gondoskodott arról, hogy a személyének szóló kétesértékű érdeklődést továbbra is ébrentartsa széles feleleteivel s primadonnáskodásával.

Egyelőre persze nem lehet megítélni, vajjon zavart elméjű örülttel van-e dolga a bíróságnak, vagy pedig rendkívül

agyafurt és mindenre elszánt szimuláns, aki izléstelen mókáival és megdöbbentően rapszódikus magaviseletével kibúvott keres arra a szörnyű bűnre, hogy a biatorbágyi völgyhídnál egy utasokkal zsufolt vonatot dobott a pusztulásba. A védelem ugyan felvetette a beszámíthatóság kérdését, de a bíróság egyelőre nem rendelte el a szakértők kihallgatását.

A CSANTAVÉRI UTAZÁSOK

Márton tanácselnök kérdései a tárgyalás kezdetén Matuska Szilveszter csantavéri utazásaira vonatkoznak. Csantavéren lakott feleségének apja, aki többször kérte őt arra, hogy a csantavéri templom építéséhez járuljon hozzá a maga részéről is. Minthogy akkoriban pénze nem

volt, segítséget ugyan nem nyújthatott, de megígérte, hogy szép ajándékkal kedveskedik a már készen álló templomnak. Bécsben, az egyik kegyeskereskedésben vett egy Betlehemet és azt adta oda a csantavéri templomnak. Matuska a keresztkérdések tüzeiben bevallja, hogy a Betlehemért ugyan csak 400 schillinget fizetett, de a számlát mégis 600 schillingről állíttatta ki.

Elnök: Mondja, nem találja furcsának, hogy ilyen módokon akarta növelni a népszerűségét?

Matuska: Egyáltalán nem találom furcsának!

Elnök: Vallásos maga?

Matuska: Igen, vallásos vagyok. A háború alatt elszakadtam az Istentől, sőt annyira süllyedtem, hogy még trágár beszédek is meghallgattam, de amikor a leszerelés után Bécsbe visszakérültem, feleségem hatása alatt ismét megtértem. Bécsben gyakran voltak kommunista tüntetések. Én ilyenkor mindig szentképekkel raktam tele az utcai ablakokat.

Elnök: A vallásos érzületét sokkal nehezebb módon is kifejezésre juttathatta volna.

Matuska Szilveszter ezek után azt mondotta el, hogy bizonyos Öpáry Vilmos nevű ismerősének családjánál egyszer összekerült egy plébánossal, aki felháborodva szidta őt össze. A szidást azért kapta, mert kommunistának mondotta magát. Ezen az estén a társaságban sokat ivott és részeg is volt, amikor hazament. Reggel azonban megjelent előtte Leó szelleme s így szólt hozzá álmában:

— Most már „berühmt” (hires) vagy. Menj és alapítsd meg a vallásos kommunista pártját.

Elnök: Mikor határozta el magát a bio-

FEJFÁJÁSOK

idegszába, influenza, reumás fájdalmak csakis a

Dr. NANU MUSCEL-féle
ANTINEVRALGIC

által gyógyíthatók. Eredeti dobozban, mely két kapszulát (ostyában) tartalmaz, fenti eredeti jelzéssel. — Kapható gyógyszerárakban és drogériákban.

torbágyi merényletre?

Matuska: Egyik bécsi utam alkalmával. Akkor is megjelent Leó szelleme. Miat mindig, akkor is éppen a legjobb időben.

A következő kérdésekre Matuska ismét zavaros és minden józan értelemre rágó-foló válaszokat ad. Márton elnök többször erőlyesen rendre is utasítja s végül ismét rászól:

— Az a Leó bizonyára kókler volt!

Matuska: Nem volt. Ő volt az én „Doppelgängerem” (alakmásom).

A továbbiakban zavaros és nehezen kihamozható mondatokban arról számol be Matuska Szilveszter, hogy amióta bécsi házat elvesztette, erősen befolyásolható lett a természete. Budapesten azonban házat szerzett a vallásos kommunista párt számára. Az elnök további kérdéseire Matuska ingerült lesz és idegességtől remegve tör ki:

— Már két nap óta folyton tart a tárgyalás!

„A LAPOK NEM IRTAK RÓLAM”

Márton elnök erőlyesen leintja Matuskát, aki meg is nyugszik és most már az ausztriai Anzbachban elkövetett vasuti merénylet részleteiről tesz vallomást. Csavarkulcsot vitt magával s azzal lazította meg a vaspálya sineinek csavarjait.

Amíg Matuska előadását tartja, Márton elnök egy szolnoki keltezésű levelet vesz ki az iratesomóából. Matuska idegesen arra pillant és hirtelen elejve beszéde fonatát, felkiált:

— Egy ó-betűre elfelejtettem kitenni az ékezetet!

A védelem képviselői most azt indítványozzák, hogy a bíróság rendelje el az orvosszakértők kihallgatását annak eldöntésére, beszámítható-e a vádlott, vagy pedig felelősségrevonhatatlan elmebeteg? Az ügyész az indítvány ellen nyilatkozik s azt rövid tanácskozás után a bíróság vissza is utasítja. A védők semmisségi panaszt jelentenek be.

Ezután Márton elnök szünetet rendelt el.

Miniszterelnöki beszámoló verekedéssel

Borgrányba fult a spanyol képviselőház ülése

A kormánypártiak hajbakaptak a királpártiakkal, mert ezek keveselték a kormány szigorát a forradalmárokkal szemben

Madrid, november 7

A spanyol képviselőház, a cortes, hétfőn este összeült, hogy meghallgassa Lerroux miniszterelnök beszámolóját az elmúlt hetekben lezajlott forradalmi eseményekről. Tekintettel arra, hogy a fővárosi munkásság egyrésztében még mindig erős a hajlam újabb sztrájkmozgalomra és zavargásokra, a hatóságok széleskörű intézkedéseket tettek a képviselőház épületének védelmére és mindenfajta tüntetés megelőzésére.

Az ülés előtt a szocialista és szélsőjobb oldali képviselők értekezletet tartottak, s kimondták, hogy mindaddig nem vesznek részt a parlamenti munkában, amíg a kormány meg nem szünteti a cenzurát.

A baloldaliak távolmaradása ellenére is viharos lett a képviselőház ülése.

Lerroux miniszterelnök ismertette a forradalmi mozgalom történetét s magasztalta a karhatalmi erők szerepét, kijelentve, hogy

a kormány a jövőben is kiméletlenül elnyom minden olyan mozgalmat, mely az államrend megzavarására irányul.

A miniszterelnök expozéja után Gil Robles a katolikus agrárpárt vezére emelkedett szólásra és elfogadásra ajánlotta a bizalmi indítványt. Ezzel

kapcsolatban hevesen támadta a szocialistákat. A szónoki emelvényen Ciano, a királpártiak vezére követte, aki előbb éleshangú személyes támadást intézett Samper jelenlegi külügyminiszter, Lerroux elődje ellen s elsősorban őt tette felelőssé a közelmúlt eseményeiért, majd kijelentette, hogy pártja nem szavazza meg a bizalmi indítványt, mert a kormány nem lépett fel kellő eréllyel és szigorral a felkelőkkel szemben. A királpárti vezérnek ez a támadása felháborodott tiltakozást idézett elő a kormánypárti radikálisok körében. A radikálpárti képviselők nekironítottak a rojalistáknak és az ülésterem hamarosan parázs verekedés színhelyévé vált.

A botrányos verekedésnek az elnök csak az ülés felfüggesztésével tudott véget vetni. A vihar egyébként annyira általános volt, hogy annak heve az újságírókat is magával ragadta. Ennek az lett a vége, hogy a képviselőházi rendőrség őrizzetbe vette a párisi Ocuvre munkatársát.

A hosszas szünet után a hadügyminiszter törvényjavaslatot terjesztett elő a hadsereg felszerelésének modernizálásáról. A javaslat szerint motoros osztagokat létesítenek, amelyeknek főképpen az lesz a rendeltetésük, hogy utcai harcokban fellépjenek a forradalmárok ellen.

KOVÁCS GYÖRGY FALURIPORTJA

ERDELYI FALU

Az „irredentizmus” magas iskolája — Adó, adó, szegénység

1934

Az őrmester ur különös templomjavítási magánakciója

Csókfalva, november 7.

Gyakori látvány a faluban, de mégsem tudja soha megszokni a szem, hideg borzongás, félelem fut át a hátakon:

A folios arcu, gyérszakállu kikiáltó végigcuppogat a sárban, minden utca torolatánál megáll, párszor ráüt a dobra s mély basszusán, rekedten kiáltja:

„Közhurré tétetik! Hónap, aki nem fizeti be az adóját”...

Felesleges a mondatot tovább írni. A következő nap eseményei kiegészítik, megdöbbentő bővített mondat lesz belőle, benne kiált a nép egész nyomorúsága s pontot a végére a csendőrszurony tesz...

Másnap tüzzel-vassal megkezdődik az adószedés.

Pénz nincs!

Az emberek káromkodnak, az asztonyok átkozódnak.

A fiatal adószedő — bizonyos Halma-ghiu — berugja a mezőn tartózkodók ajtaját... Az adóbunkó előtt nincsen zár!

S este kelve a jegyzői iroda hata'mas előszobája megtelik a lefoglalt és elhurcolt tárgyakkal. Lélegzetelállító kép lesz az előszobából. Minden itt van, amit az öt esztendővel ezelőtt megvadult gazdasági haláltánc meghagyott a falusiak feje alatt: rozsdásodó varrógép, csikos derek-al, zsákokban buza, szanaszét a szobában párna és egybek.

A két apró, szomorú székely lőtől von-szolt székér, mely a pénzügyminiszter ur falusi kirendeltsége után zörög, újra és újra szállítja a tragikus felkiáltójeleket, a fenyegető érveket, hogy itt az élet már olyan mélypontra süllyedt, ahol a halál szokott járni...

Egy egész osztálynak, a parasztságnak, — talán egy egész gazdasági berendezkedésnek — mementója zsufolódik össze ilyenkor a csókfalvai jegyzői iroda előszobájába...

*

A faluban három bolt van. Alig élnek. Gyéren jönnek a vásárlók, noha ilyenkor, mikor a szitáló őszi eső egymás mellé kergeti az embereket, megtelnek az üzletek beszélgető férfiakka'.

Gyermek jön, kicsi leányka, rongyos ruhában, szipogó orral:

— Egy lejre sőt kérek...

Adnak neki.

Apró kezében tojást szorongat. Át-szusztatja a boltos kezébe egy lej helyett. Aztán sebesen szalad, nehogy visszahívják és pénzt követeljenek tőle...

Asszony jön.

— Négy lejre „fotogént”...

Ő már gyakorlottabb. Olyan biztossággal adja oda a boltkezelőnek a négy darab tojást, mintha a „legstabilizáltabb” lejjel fizetne.

Két óra alatt mintegy 10 vásárló, mintegy 20—25 lej értékben visz el árut a boltból. Alig 3—5 lej fizetnek pénzzel, az ellenérték: tojás!

Pénzügyminiszter ur, hát van itt mit szorítania az adóprésnek!

*

A jegyzői iroda előszobájában a szegénység rongyai közé a halottak napján egy gyönyörű virágkoszorú került. Lila, fehér és piros krizantémokból kötött valaki, talán egy töpörödött öregasszony, kinek fia a Deberdön áldozta fel magát a nagyhatalmak imperiálista álmának, talán elnyűtt izmu 40 éves hadiözvegy, kinek férje Galiciában adta oda fiatal életét az egyetemes mérszárszék könyörtelen parancsának, talán pozsgásarcu, tüzes-szemű székely leány akasztotta fel a falu közepén diszelve hősök emlékoszlopára, hogy lerója a szent emlékezés kötelességét édesapja aranybetűkkel vésett nevének, — emberibb jövődó reménységgel.

Valaki a halottak napján ráakasztotta ezt a koszorút a hősök emlékoszlopára.

Izlésesen kötötte össze, lila, fehér meg piros krizantémokból. Másfajta és másszínű virágokat ilyenkor, télel! határos őszi idején, nem lehet találni faluhelyen.

Aki kötötte a koszorút, nem akart erőszakosan beleavatkozni a természet által teremtet él színekbe. Nem akart beléavatkozni, mert bizonyosan nem tudta, hogy van a kákán is csomót kereső „hazafiaknak” egy „szörnyű” vádswava: *irredentizmus!* Odakötötte tehát az ovális alakú koszoru aljára a virágok zöld leveleit is.

A csendőrszakaszvezető, aki az adószedéshez fegyveres segítségül rendeltetett ki Csókfalvára, az emlékoszlop előtt sé-tált, unatkozva, várva az illetékes adó-behajtókat.

A jó katona szórakozás közben is „hasznos” és kötelességteljesítő lehet.

A „szerzsnt” ur vizslaszemei felfedezik az emlékoszlopra akasztott koszorút: *ni-ni, piros-fehér-zöld!*

Megköpi a markát, bizonyára „felsőbb helyről” származó dicséretre gondol s a gyönyörű virágkoszorú, az emlékezés ártatlan jelvénye bekerül a jegyzői iroda előszobájában felhalmozott rongyok közé.

A szoba, így, vigasztalanul szomorú ki-sebbségi életképlet...

A koszorúhoz „tettet” keresnek...

Ha eddig nem tudta, hogy mi az „irredentizmus”, most megtanulja! Ezután bizonyára óvatosabb lesz a természeti szí-neivel...

*

A falu ifjúsága nagyon szereti a táncot. Mindennél előbbrevalónak tartja. A multkoriban a táncengedélyt elutasította Náznanu Dionisie csendőrmester, aki különben pár bravuros nyomozással ki-tüntette már magát. Az őrmester ur jó csendőr, de olyan dolgokat is cselekszik, ami nem tartozik az ő hatáskörébe, sőt olyan fába vágja olykor a fejszét, ami homlokegyenest ellenkezik a jogszerűség-gel.

A nyáron például akciót indított a csókfalvai görög katolikus templom meg-javítására. (A községben hat görögkato-likus él!) Az őrmester ur buzgalma meg-akadt az akció anyagi oldalán. A csók-falvai legények nem kaphatnak tánc-engedélyt, míg valahonnan valamicske pénzt ki nem szurkolnak a görög kato-likus templom javításá cöljaira, — szö-gezze le az őrmester.

A helybeli állami iskola egyik magyar tanítója elárulta egy alkalommal az őrmesternek, hogy a székely fiatalságnak van valamicske pénze megtakarítva, amit a hősök emlékoszlopának javára kupor-gattak össze annakidején, de az oszlop nem emésztette mind fel. Ez megfelelő lenne a buzgó őrmester céljainak!

Összehívták a szoborbizottságot.

A gyűlésen az őrmester is megjelent, míg Orbók Gyula unitárius lelkész távol-maradt, mintegy kihangsúlyozva ezzel, hogy az ifjúság pénze az ifjúságé s azt ott kell felhasználni, ahol az ifjúság ér-dekei megkívánják! (Annak a 2066 lej-nek rengeteg helye van.)

A szoborbizottság úgy határozott, hogy 1033 lej kölcsön ad, 1033 lej pedig oda-ajándékoz a görög katolikus egyháznak — templomjavításra. A megbízatást az őrmester ur átvette azzal, hogy ő a görög katolikus egyháznak ajándékozott, illetve kölcsönadott pénzt illetékes helyen fel-veszi.

Az ügyészségtől kérdezzük meg, vagy az őrmester ur feletes hatóságaitól, vagy magától a görög katolikus egyház ve-zetőségétől: *van-e joga Náznanu őrmester-nek az egyháznak ajándékozott, illetve kölcsönadott pénzt felvenni?*

Ti pedig, székely fiatalok, — vagy azok, akik pénzetek sorsa felett határoz-tak — ne busuljatok: majd lehet ezután táncolni...

VÉGRE

KREATAK
NEKUNK.
FÉRFIAKNAK
IS

egy kölnivizet, mely különbözik a nők által használt kölnivizektől.

NORTIER
GYARIMÁNY

Ezután kihangsúlyozhatjuk ezáltal nemünk sajátosságos tulajdonságait. A hozzánk nem illő, nehéz parfümök helyett itt van a VIEUX TEMPS kölniviz, férfias, hűsítő, amely élénkíti az idegeket és az energiát.

VIEUX TEMPS

a férfiak kölnivize.

Szenzációs fordulat a nagykárolyi rejtélyes bankrablás ügyében

A rendőrség őrizetbe vette a bankfiók egész személyzetét

Nagykároly, november 7

Jelentettük tegnap számunkban, hogy Nagykárolyban rejtélyes bankrablás történt: a szombattól hétfőig tartott bankszűnetben eddig ismeretlen tettesek álkulcsokkal behatoltak a Casa Noastra szatmári pénztárat itteni fiókjába s a pánclészekrényből 380 ezer lejt elemeltek. A betörés annnyival is inkább nagy feltűnést keltett a határszéli városban, mert az utóbbi időben ez már a harmadik ilyen titokzatos eset, amikor a bankfiók Wertheim-szekerényéből tekintélyes összeg eltűnik, hogy erőszaknak hármí nyoma volna.

A rendőrségi vizsgálat arra a megállapításra jutott, hogy a tettes csakis a bankfiók viszonyaival teljesen ismerős személyek köréből kerülhet ki. A tettes csupán tökéletes álkulcsokkal férközhett a pénztárban elhelyezett összeghez.

E kézenfekvő következtetéseknek megfelelően

a rendőrség kedden reggel őrizetbe vette a bankfiók egész személyzetét: Broczkó Gyula igazgatót, Jaiger Viktor pénztárost és a bankszolgát.

Kihallgatásuk rögtön megkezdődött, a rendőrség mindenekelőtt azt a rejtélyt akarja tisztázni, miképpen juthatott a tettes a kasszakulcsához, vagy annak másához? Ennek a kérdésnek a tisztázása annnyival is fontosabb, mert az előző két betörés alkalmával is álkulcsok segítségével raboltak el a bank pénztárából 40, illetőleg 10 ezer lejt.

Az igazgató és pénztáros addig áll a rendőrség rendelkezésére, amíg a titokzatos bankrablás ügye teljesen nem tisztázódik. A hatóságok ugyanis ezal-kalommal el akarják csipni a bankfiók szarkáját.

Nincs irgalom a magyar póstamesterek számára se

Csikszereda, november 7.

Köztudomásu, hogy ez év július elsején, januári terminusra, az ország többi megyéihez hasonlóan, Csikban is felmondott a posta vezérigazgatósága az összes magyar nemzetiségű póstamestereknek. Most kapjuk a hírt, hogy egyes helyeken be sem várják a felmondási időt, hanem már most menesztik a kenyértelenségre ítelt póstamestereket.

Igy Kászonaltizen meglepetésszerűen megjelent egy új póstamester s a vezérigazgatóság rendeletére átvette a hivatalt. A régi, több évtizedes szolgálati idővel és a posta szolgálati szabályzatában elő-

— Meghülésnél, náthaláznál, torokgyulladás-nál, mandulaból, fülkatarrusnál, valamint idegfájdalmaknál és szagátásnál naponta fél pohár természetes „Ferenc József” keserűviz nagyon jót tesz, mert a gyomorbelcsatornát alaposan kitisztítja és deszficiálja, azonkívül pedig megfelelő emésztést biztosít. Egyetemi orvostanárak véleménye szerint a Ferenc József viz hatása gyors, kellemes és megbízható s ezért használata járványok idején is igen célszerűnek bizonyul.

irt óvadékkal rendelkező póstamesternőt leváltották.

Tehát a jelek szerint nincs könyörület a kenyértelenségre ítelt magyarok szá-mára. Kegyetlenül kiverik azokból a ke-nyérkereseti sáncokból, ahol évtizedeken át tudásukkal, rátermettségükkel, lelki-ismeretesen látták el hivatalukat.

Antinevralgie

DR. NANU MUSCEL

az egyedüli gyógyszer influenza, mig-
rén idegzsák, stb., ellen Csakis
eredeti csomagolásban árusítják.
Minden dobozban az orvos
jelzésével ellátott 2
kapszula (ostya-
ban) van.

Kapható
gyógyszertárakban és drogériákban

Több külföldi vendég részvételével megnyílt a bukaresti sebészkongresszus

Bukarest, november 7.

A bukaresti egyetem orvosi fakultásának disztermében Balacescu orvostanár elnöke alatt több külföldi vendég jelenlétében megnyílt a nemzeti sebészkongresszus. Costinescu egészségügyi miniszter, akit szintén meghívtak, üdvözlő beszédében hangzott, hogy a kormány komoly törekvése minden kórházban modern sebészeti osztályt felállítani. A vendégek részéről Mayer (Belgium), Finsterer (Ausztria), Claupe (Páris), Zachradnicek (Prága), Olianni (Trieszt), Stoianoff (Szófia) és Knijjer (Hága) szólaltak fel.

A miniszterelnök bemutatta a királynak a trónbeszéd tervezetét

Bukarest, november 7.

Tatarescu miniszterelnök kedden délután 4 órakor Szinajába érkezett és fél 5-kor kihallgatáson jelent meg az uralkodónál. A miniszterelnök jóváhagyásra terjesztette elő a parlament őszi ülészakát megnyitó trónbeszéd tervezetét. A parlamenti ülészak tevékenységével kapcsolatban kedden délután Savaanu képviselőházi elnököt is fogadta a király.

A miniszterelnök este 7 órakor érkezett vissza a fővárosba a miniszteri értekezletre ült össze Inculetz belügyminiszterrel és Franasovici közlekedéstechnikai miniszterrel. Ennek az értekezletnek a tárgya és határozatai még ismeretlenek.

Nyomavészett egy 13 kilós aranyrudnak

Bukarest, november 7.

Érdekes ügyben indított vizsgálatot az ilfovi ügyészség. A pitești Banca Creditul Comercial feljelentést tett a fővárosi Banca de Credit Comercial Filip nevű főtisztviselője ellen, akire a bank rábízott egy 13 kilós aranyrudat azzal, hogy szolgáltassa be a Nemzeti Bankba és az aranyrud ellenértékét fizesse be a bank javára. A pitești bankfiók feljelentése szerint Filip mindaddig nem tett eleget a megbízásnak, hanem kétségtelenül magánál tartja az aranyat, aminek az értéke közel másfél millió lej, ha a 111 ezer lejes kilónkénti hivatalos beváltási árat vesszük alapul. Az ügyészség kihallgatásra idézte be a meggyanúsított banktisztviselőt.

Matuska viccel

Budapest, november 7.

Esti jelentés szerint a Matuska-per keddi délutáni tárgyalásán az elnök az ansbacher merénylet utáni éjszakáról faggatja Matuskát. A vádlott össze-vissza beszélt és ez ingerültségbe kergette az elnököt, aki rendreutasítja Matuskát.

Ne beszéljen össze-vissza, maga is jól tudja, hogy nem lehet minden ételt egy fazékban összevegyíteni.

Ezt a katonaságnál — felel Matuska — generalszaftnak nevezték.

A továbbiak során előadja Matuska, hogy ő az ansbacher merénylet után már tudta, hogy több merényletet fog elkövetni, mint Trocki. Egyébként, amikor a biatorbágyi merényletre készült, először a Teleki-téren ruhát vásárolt magának, olyan ruhát, amilyent egy moziban láttott.

A tárgyalóteremben nagy derűtséget keltett Matuska ismételt kiszólása. A tárgyalást, az esti órákban, az elnök szerda délelőttre napolta el.

Újabb államtanács Franciaországban

Nagy izgalmak az alkotmánymódosítás körül

Páris, november 7.

A francia képviselőház és szenátus ma tartotta meg formai megnyitó ülését, amelyen Doumergue és Laval a marseillesi merényletnek áldozatául esett Sándor szerb király és Barthou francia külügyminiszter emlékéért méltatták. A képviselők és szenátorok állva hallgatták végig a méltató beszédeket. Laval hangsúlyozta, hogy a merénylet megszüldítette Franciaország és Ju-

goszlavia barátságát.

A belpolitikai válság miatt egyébként a kormány kedden újabb államtanácsot tartott. A tanácskozást nagy izgalmak előzték meg, mert olyan hírek terjedtek el, hogy a radikálisok bejelentik a kormányból való kilépésüket, amit feltétlenül követni fog a kamara feloszlátása. Erre a lehetőségére Doumergue miniszterelnök is felkészült, azonban nem kerül rá sor, mert a radikális miniszte-

rek hosszas tanácskozás után bejelentették, hogy egyelőre még megmaradnak a kormányban. Ezzel a válság eltorzított.

Politikai körök véleménye szerint

a nagy kérdés csütörtökön dől el.

amikor Doumergue kérni fogja a költségvetés három hónapra való meghosszabbítását.

Gömbös és Mussolini találkozása

Róma, november 7.

Gömbös magyar minisztere nek kedden délelőtt 11 órakor találkozott először Mussolinivel. A tanácskozás a Palazzo Venezia-ban volt, ahová Gömbös egyedül vonult fel a Duceval való személyes találkozásra. Délután negyed 2 óráig tartott a tanácskozás, innen Gömbös a magyar követségre hajtatott, ahol Villani báró magyar követ villásreggelin fogadta.

Délelőtt Gömbös megjelent a királyi palotában is és feliratta magát a vendégkönyvbe. Királyi kihallgatás nem lesz, mert Victor Emanuel jelenleg az afrikai gyarmaton tartózkodik. Kedden este 9 órakor Mussolini ad diszesbédet vendége tiszteletére az Excelsiorban.

Gömbös az újságíróknak kijelentette, hogy a tárgyalások eddigi eredményeivel igen elégedett.

Halálos kazánrobbanás egy bukaresti olajgyárban

Az öt súlyos sebesült közül egy meghalt, kettő halálán van

Bukarest, november 7.

Irtózatos üzemi szerencsétlenség történt hétfőn este a Zimmer és Társa olajgyárban. Az egyik kazán, túlhevítettség következtében, felrobbant.

A gőz szétvetette a kazánt és a darabok súlyosan megsebesítettek öt munkást, akik közül hármat életveszélyes állapotban szállítottak kórházba.

A robbanástól tűz is keletkezett és a lángok hamarosan elborították a műhely nagyrészét. A tüzoltók csak megfeszített munkával tudták elfojtani a gyári tüzet.

A kazánrobbanás sebesültjeinek egyike Francu gépész, kedden belehalt súlyos sérüléseibe. Kórházba szállított két társa a halállal vívódik.

Vér ömlött Kaliforniában a kormányzóválasztás előestéjén

Upion Sinclair ellenfelei gépfegyverből rálöttek a szavazókra

Newyork, november 7.

Amint jeleztük, az amerikai Unió államaiában kedden ment végbe a kormányválasztás és a képviselőházi választások, amelyeket szenvedélyes agitáció előzött meg. Az utóbbi hónapok hatalmas tömegsztrájkjai nyomán ugyanis a munkásság és a kisgazdák hangulata még mindig feszült és reményeiket most jórészt a választások kimeneteléhez fűzik. A kormányon levő demokrata párt jelöltjei között többen vannak, akik szocialista jellegű programmal léptek fel. Ezek ellen nemcsak a másik táborba tartozó köztársaságiak folytattak elkeseredett programharcot, hanem magának a demokrata pártnak a maradék elemei is. Ez magyarázza meg, hogy a keddi választást vérengzés előzte meg, amire az amerikai választások történetében nem igen van példa. Különösen Kaliforniában éleződött ki a helyzet, Upion Sinclair, a világhírű író jelöltsége körül.

A kaliforniai Hasletown város közelében fekvő Kalayres bányatelepen Sinclair hívei a választás előestéjén nagy fáklyásmenetet rendeztek. Amikor a menet az egyik bérpalota előtt elhaladt, annak második emeletéről

gépfegyverből rátűzeltek. A sűrű gépfegyvergolyóktól három választó azonnal meghalt, 14 pedig súlyosan megsebesült.

A hatóságok a bányatelepre katonai csapatokat vezényeltek ki, mert tartani lehet attól, hogy a választási propaganda során elmergesedett harc véres összecsapásokhoz vezet.

Anglia bizik a saarvidéki népszavazás zavartalanságában

Sir Simon alsóházi nyilatkozata a francia és német intézkedésekről

London, november 7.

A német nagykövet tegnap kihallgatáson jelent meg Sir Simon külügyminiszternél és biztosította arról, hogy a német kormány sohasem szándékozott katonai erővel bevonulni a Saarvidékre. Ezzel kapcsolatban a német nagykövet ismertette az angol külügyminiszterrel azokat az intézkedéseket, amelyeket kormánya a népszavazás zavartalan lefolyása érdekében tett.

Az alsóház ülésén Lansbury munkás-

párti képviselő kérdésére Sir Simon külügyminiszter kijelentette, hogy a Saarvidék rendjéért a népszövetségi kormányzótanács felel és ez továbbra is sikerrel teljesíti feladatát. Olyan helyzetnek, amelyben a kormányzótanács ne tudná a rendet fenntartani, nem szabad előfordulnia. Azok az intézkedések, amelyeket a Saarvidék nyugati határán a franciák tettek, tisztán óvatossági rendszabályok és ennél fogva szó sem lehet külső erőszak felhasználásáról, kivé-

ve azt az esetet, ha a kormányzótanács nem tudja feladatát teljesíteni és nem tud más oldalról segítséget kérni.

A német nagykövet délelőtt kérésre megjelent nálam — mondotta a külügyminiszter — és megerősítette azt a sajtóbejelentést, amely szerint a német hatóságok a Saar-vidékkel határos német területen betiltották a roham- és védőosztagok egyenruhaviselését és felvonulását a népszavazás egész időtartama. Ezzel egyidejűleg a német kormány ünnepélyes ígéretet tett, hogy részéről nem fenyeget betörés a Saar-vidékre. Az angol kormány közölte ugyancsak, mint a német nagykövettel, hogy ezekkel az intézkedésekkel meg van elégedve. Egyébként a francia nagykövet biztosított arról, hogy a francia csapatösszevonások kizárólag óvatossági jellegűek. Ilyen körülmények között — fejezte be válaszában Sir Simon — joggal elvárhatjuk, hogy az összes érdekelt körök önmegtartóztatást fogadjanak tanusítani és a január 13-iki népszavazás teljes rendben folyik le.

Szívbetegnek és érelmeszesedésben szenvedőknek reggel éhgyomorra egy fél pohár természetes „Ferenc József” keserűviz — a legkisebb erőlködés nélkül — igen könnyű ürülést biztosít, a gyomor és a belek működését elősegíti s az emésztés renyhességét csakhamar megszünteti.

Dinu Bratianu parancsot adott: Nem szabad Bratianu Györgyöt személyében támadni

Bukarest, november 7.

Bratianu Dinu, aki ma konstancai börtönre utazott, ahol vadászatot vesz részt, pénteken tér vissza a fővárosba. Az Epoca úgy tudja, hogy a parlament megnyitása előtt a kormány tagjai testileg felkeresik a pártelnököt bukaresti lakásán, hogy vele együtt megtárgyalják a parlament elé kerülő törvényjavaslatokat.

Jasi jelentés szerint Jamandi Viktor propagandaminiszter Bratianu Dinu utasítására értesítette híveit, hogy a gyűléseken és a párt helyi sajtójában kerüljenek el minden támadást, amely Bratianu György személye ellen irányulna. Állítólag a georgisták vezére is ilyen értelmű utasítást adott a tagozati elnököknek.

Az érdekes hírt Bukarestben élénken kommentálják.

Megölte újszülött gyermekét

Temesvár, november 7.

A rendőrség kedden délelőtt letartóztatta a Kisoda külvárosban lakó Mészáros Julia 20 éves munkáslányt, aki csecsemőjét megfojtotta, majd a Bega csatornába dobta. A gyermek hulláját nem sokkal azután, hogy a leány a folyóba dobta, kihálászták. A rendőrségi vizsgálat nyomán derült ki, hogy a gyermek anyja Mészáros Julia volt, aki törvénytelenül szülte meg magzatát és hogy a szegénytől megmeneküljön, megölte. — Mészáros Julia bevallotta a csecsemőgyilkosságot.

A LEJ KÜLFÖLDÖN

Budapest 342—346, Prága 170, London 499, Bécs 294—298, Berlin 43.87—44.01.

HIREK

Előfizetőink figyelmébe!

Mindazon előfizetőinknek, akik nem helyi pénzbeszedő útján szoktak fizetni és előfizetésük f. hó 15-én lejár, a mai napon postautóvalányt küldtünk ki. Nagyon kérjük az illető előfizetőinket, sziveskedjenek ezen postautóvalány felhasználásával az előfizetés megújítására szolgáló összeget mielőbb átutalni, nehogy — ennek hiányában — lapunk folytatólagos küldésében megszakítás álljon elő.

Nemes Ferenc:

ŐSZI FOTO

*

Itt az ősz, mint rendesen,
tollam róla perceg...
Bukarestben csendesen
baktatnak a „percek”!

Cégeknél most sokfelé,
szintén őszi szél dul...
Sok alkalmazott elé
felmondó-levél hull!

Munkátlanak a kacsók,
hervadnak a boltok...
Cuppog cipőd, mint a csók,
legalább ő boldog!

Borus a kedő, mint az ég,
mert a tél is eljő...
Szemekben a csapadék,
homlokon a felhő!

Azért ne csüggedj még el,
ha bánt a prognózis...!
Gond ellen ma pár méter
kötél csak a dózis!

Még a szél is kifütyül,
kedő nála hamar van...
Csak a bus világ csücsül
nyakig — az avarban!!

— Sepsiszentgyörgyi hírek. Tudósítónk jelenti: A Sepsiszentgyörgyi Magyar Dalárda fölsikerült ünnepély keretében avatta fel a május 27-iki kerületi dalosversenyen nyert díszes kivitelű ezüstserlegét. A serlegavató ünnepélyen a rendező dalárdán kívül a Szemeréni Református Egyházi Vegyeskar és az Uzoni Református Egyházi Dalárda vett részt teljes karral, énekszámokkal szórakoztatva a közönséget, míg a serlegavató beszédet Szabó Béni országgyűlési képviselő, a Brassói Magyar Dalárda elnöke tartotta. — Még ez év május havában történt, hogy Felsőbecsnán közszégyen szabadságon levő katonák nagy mulatságot rendeztek s a mulatságon részeg fővel elkezdtek lövöldözni. Egy eldőlő golyó Szóló Teréz cselédleány gyomrába fúródott, akit azonnal beszállítottak a kórházba. — Ismét elhalasztották Török Ferenc plébános államellenes izgatási perének tárgyalását. Csikszederéről jelenti: Török Ferenc volt gyergyócsomafalvai esperes-plébános réghuzódó államellenes izgatási pere közismert. Közreműködés szerint a csikszederi törvényszék első ízben öt évi börtönnel sújtotta. Fellebbezés során a marosvásárhelyi tábla azzal az indokkal semmisítette meg az ítéletet és rendelt el új tárgyalást az ügyben, mert az első tárgyalás során a védelem törvényadta működését akadályozták. Azóta másodszor szerepelt a csikszederi törvényszék napirendjén az ügy. A vád tanú nem jelentkező tanuk ellen elővezerési parancsot adott ki a törvényszék és november 26-ikára új határnapot tűzött ki. Előzetes határozat akkor döntésre kerül a per.

— Kézdivásárhelyi hírek. Tudósítónk jelenti: Eddig is minden évben volt panasz, de akkora károkat, mint az idén, még soha nem szenvedett a kézdivásárhelyi gazdáközsége a jogtalan juhlegeltetés miatt. Mint a sáskák, lepik el a répát, az őszi vetésű búzát és rozst a juhok száza és igen nagy károkat okoznak, mert nemcsak lelegelik, de tövéből ki is kaparják a jó időkben szépen fejlődésnek indult növényzetet. Az ilyenfajta legeltetés törvénybe ütköző u. n. mezei kihágást képez és mégis az illetékes hatóságok elnézése és erélytelensége miatt minden évben tömegesebb nyájak jelentkeznének és huznak hasznát ingyen a szegény emberek keserves munkájából és teszik tönkre a vetéseket. Legelképesztőbb az, hogy a juhnyájak nem is vásárhelyi gazdáké,

hanem idegen falvakból kerülnek le, több esetben Bereckből. Ha a rajtakapottak súlyos megbüntetésével egyszer már nem állítják meg a juhok lavináját, akkor Kézdivásárhely és vidéke gazdáközsége képtelen lesz őszi gabonát termelni. A mezőőrség létszámának fel-emelését és erélyes intézkedéseket kérnek a gazdák. — Sükösd Gyula 77 éves elagott szíjgyártó, már régóta munkaképtelen és könyöradományokból élt. A napokban végleg megakadt minden kereseti forrása és önkézzel vett véget életének. — Minden évben Katalinbált rendezett a Kézdivásárhelyi Kereskedők és Kereskedő Ifjak köre. Az idén november 24-én Katalinbál helyett teatestélyt rendeznek s ez lesz Kézdivásárhelyen az idén a legelső téli táncmulatság.

ABLAK

A newyorki próbamemzellek, akik a nagy divatruházak legújabb modelljeit mutogatják karcsu természetükön, a vásárlóképes felsőbb tízezer hölgyei előtt, elkecseregetett harcra kényszerültek társasági hölgyek tisztességtelen konkurenciája ellen. A Broadway cégei ugyanis egyre nagyobb számban alkalmazzák a legjobb társaságiból való hölgyeket mannequinnek, üzleti számításból, amely jól bevált. A divatbemutatóknak különös vonzórót kölcsönöz, ha egy híres milliárdos leánya, vagy felesége a toalettek alanya. Ilyenkor egész Newyork jelen akar lenni. A szobanforgó hölgyek pedig szívesen csinálják, részben külsőségből, részben, hogy „ők is dolgozzanak”. A próbakísasszonyok erre népes tiltakozó gyűlést tartottak, elhatározták, hogy legközelebb botrányokkal zavarják meg a divatbemutatókat s ha ez sem segítene, úgy az előkelő próbánők férjeihez fordulnak segítségért. A harc most elkecseregetett dűl, a szegény próbamemzellek kenyérükért küzdenek, míg a divathölgyek nehezen bírják megérteni, hogy a legpompásabb divatujdonságokban fellépni a pódiumra nemcsak „juxot”, hanem keserves kenyérkeresetet is jelenthet és ebben az esetben rosszul teszik, hogy „dolgozni akarnak”. Be kell szüntetniük a munkátlanlanságnak ezt a furcsa és ártalmas munkakényszerét.

APAK ÉS FIUK HARCA

Zamora Luiza, a spanyol köztársasági elnök 21 éves fiát, szocialista elvei miatt, apja határozott kivánságára, haditörvény szék elé állítják.

— Lopott az asztalossegéd, hogy menyasszonyának karkötőjét vásárolhasson. Kolozvárról jelenti: Birtalan Józsefné Füzfa-utca 10. szám alatti lakos feljelentést tett a rendőrségen, hogy amíg templomban volt, ismeretlen tettes hétezeröttszáz lejt elemelt lakásáról. Közölte gyanúját is, hogy Trieff Ferenc asztalossegéd, aki legutóbb a lakásban több javítást végzett, az egyedüli, aki a helyszínnel ismerős. Az asztalossegédet előállították. Trieff Ferenc kihallgatása során beismerte, hogy ő lopta el a pénzt, de állítása szerint csak öt-ezer lejt vett magához. A lopott pénz egy részén karkötőjét vásárolt menyasszonyának. Átadták az ügyésznek.

— Megfenyegette az adóvégrehajtót — tilzenőt napig ült. Kolozvárról jelenti: Igna Simon, Igna György és Riscuța Petru állottak vádlottként a kolozsvári ítélőtábla előtt. A vád ellenük: a hunyadmegyei Körösbánya községben megfenyegették Kreunitz végrehajtót, hogy „halálra, ha át meri lépni házuk küszöbét”. A dévai törvényszék ítélezett elsőfokon a hatóság elleni erőszak vádjának ügyében. Igna Simont 15 napi fogságra és ezer lejt pénzbüntetésre ítélte, míg a másik két vádlottat felmentette. A tábla most helyben hagyta ezt az ítéletet.

— Adventista katonaszökevényit fogott a visóvölgyi határrendőrség. Felsővisóról jelenti: A visóvölgyi határrendőrség elfogta Bogoiu Dumitru tulceamegyei legényt, aki a calarasi katonai börtönből szökött meg. Bogoiu adventista s így megtagadta a fegyverviselést. Két évet kapott ezért, de kiszabadulása után is ragaszkodott hitéhez s így megkapta a második két évet is. A fogságban megismerkedett egy Pollák Fisel nevű felsővisói legénnyel, aki megígérte neki, hogy átszökteti Csehszlovákiába, ha kiszabadul. Pollák kiszabadult, Bogoiu pedig megszökött és volt rabtársa segítségével ki is jutott Csehszlovákiába. Itt azonban elfogták, tiltott határátlépés miatt tíz napra ítélték, majd hazatoloncolták. Így került a határrendőrség kezei közé. Vallomása után letartóztatták Pollák Fisel és Pesztárnák Voltot, valamint egy parasztot, akik a határon való átszöktetésében segítettek. Bogoiut a katonai hatóságoknak adták át.

— Népművészeti kiállítás Bukarestben. Tudósítónk jelenti: Bethlen Mária grófnő erdélyi népművészeti vándorkiállítását megnyitotta Bukarestben, szokatlanul ünnepélyes keretek között. A Liga Culturala előadótermét, amelyet Jorga professor a kiállítás egész idejére díjtalanul bocsátott a grófnő rendelkezésére, nagy és előkelő közönség töltötte meg ezalkalommal. Jelen voltak a bukaresti társadalmi és jótékony négyzetek elnököi és vezető tagjai, Cantacuzino hercegnővel élükön, a diplomáciai kar néhány tagja, családjaikkal, továbbá nagyvállalatok vezérigazgatói és főtisztviselői és a bukaresti magyar társadalom néhány képviselője. A kiállítást megnyitó beszédet Cantacuzino hercegnő tartotta román és francia nyelven. Már a megnyitás is szép erkölcsi és anyagi sikerrel járt s a jelek arra mutatnak, hogy a kiállítás sikere a továbbiakban is biztosítva van. Az értékes gyűjtemény egyébként november 21-ig van nyitva.

— Japánban nem szégyen görnek lenni. A japán nyelvhasználatban a modern fogalmakat többnyire angol szóval fejezik ki. Az ilyen jövevényszó azonban ritkán fedti teljesen eredeti jelentését. Így a hivatalba járó lány megjelölésére eddig egy japán és egy angol szót kapcsolnak össze és különös módon így hívták a kereső nőket: onna-boy, vagyis leányfiú. Ujjában már ezt a keverék szót sem tartják eléggé modernnek és az angol „görl” elferdítésével, ezt találták ki helyette: gaaru. Gaaru, vagy gör, tehát pénztkereső leányt jelent és bár eredetileg az angolban leány a jelentése, japánban nem minden leány gör, azaz gaaru. Egyenesen megtiszteltetés, ha valakit ezzel a szóval illetnek és egyéniségére nem vet kétes fényt, mint a mi nyelvünkben a gör, amely tudvalevőleg nálunk táncosnőt jelent.

— A gyergyócsomafalvai közbirtokosság állami iskolát épített. Csikszederéről jelenti: Másfél évtized óta elkecseregetett harc folyik Gyergyócsomafalván a románnyelvű állami és a magyar felekezeti oktatás körül. Az állami részen nem nagyon válogattak az eszközökben s így évekkel ezelőtt sikerült megalapítani a szinmagyar községben a románnyelvű állami oktatást. Itt sem állottak meg. Szigorúbb szigorúbb rendeletekkel ostromolták a politikai községet, hogy építsen állami iskolát. A község anyagi helyzete azonban nem engedte azt meg. Odáig fajult a helyzet, hogy nagy adósságba akartak kergetni a községet, amikor a közbirtokosság állami iskolai építés céljaira 3 ezer köbméter fát szavazott meg, azzal a kikötéssel, hogy a jövőben békét hagyának a felekezeti iskola épületeinek. Így a szinmagyar közbirtokosság pénzén tető alá jutott a románnyelvű állami iskola. Ünnepélyes keretek között most avatták föl és adták át hivatásának. Ennek során aztán kiderült, hogy mennyire becsüli az állandóan feszítettségű kiáltó román állami oktatás a székely közületek vezetőit. Általános feltűnést keltett egész Gyergyóban, hogy a gyergyócsomafalvai, székely pénzén épült állami elemi iskola felavató ünnepélyére mindenkit meghívott az iskola vezetősége, csak éppen a közbirtokosság vezetőjét és tagjait, valamint az előjáróság magyar tagjait mellőzte.

— A „Nemibetegségek és a Házasság”, népszerű orvosi közlemény. Megrendelhető a szerzőnél: Dr. Gergely József börtöngyógyásznál, Targu-Mures, Calarasilor 14. Ara 15 Lei.

Svábhegyi Szanatórium

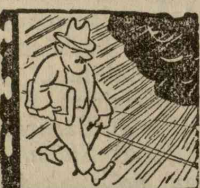
(Budapest centrumától 12 percre)

subalpin (430 méter) diétás gyógyintézet

Már heti 140 pengőért
tökéletes szanatóriumiel-
látást nyújt orvosi fel-
ügyelettel, 5-szöri étke-
zéssel, vizkúrával, fűtés-
sel együtt

A legideálisabb őszi-téli üdülőhely.

— Litvániaiban kötelező a líba-evés. Kownóból jelenti: A líba-kivétel megakadása következtében a litván kormány kényszerrendszabályhoz nyúlt a litván mezőgazdák támogatása érdekében. Elrendelte ugyanis, hogy minden köztisztviselő köteles fizetéséhez mért arányban líbát fogyasztani. Remélik, hogy ilyen módon biztosítják 200.000 líba elhelyezését. A tisztviselők a rendes piaci árat fizetik, a líbákért.

IDŐJÁRÁSJELENTÉS

A budapesti időjárás-kutató intézet jelentése szerint élénk déli szél, enyhe, szinte nyári idő. Éjszakai ködképződés. A következő huszonegy órában nyugatról újabb esőzés várható.

— Vicenyilvántartó Londonban. Erdős utat vezet be a londoni rádió vezetősége. Tekintettel arra, hogy a műsorán gyakorta szerepelnek tréfás előadások, elhatározta, hogy valamenyi, a stúdiójában elhangzott viccéről könnyen áttekinthető kártyákat állít fel. Ennek segítségével védekezni tud majd az ellen hogy egyes szerzők a nyilvánosság előtt elhervasztott vicceket újlag és újlag előadhassák. Az egyszer előadott tréfákat kibúzzák a szerzői kéziratokból, sőt, akik nagyon visszaélnék az ismétlésekkel, töröltetnek az előadók névsorából. Tekintettel azonban arra, hogy semmi sem új a nap alatt, egy vicc vesztégtörő tartama csupán két esztendő; azután ismét szabad elmondani, hogy további két évi pihenőre vonuljon.

— Az új váltótörvény, teljes román szöveggel, magyar fordítással és magyarázatokkal. Közreadták dr. Gáspár Gyula és dr. Várad Odón ügyvédek. Ara 50 lej. Kapható a Brassói Lapok könyvosztályában, Brassó, Kapu-utca 56-58., az udvarban.

A világ leghosszabb nászutja

Nászut... Milyen furcsán hangzik ma már ez a szó — emlékezzünk egy jobb, szebb világból, a boldogabb múlt tűnő mosolya ebben a filléres, szobakonyhás, szegény világban. Nem is most történt, nem is akkor, amikor igazán történnie kellett volna, hanem a kettő közötti időben, még 1925-ben, amikor Münchenben egy Hecker József nevű magánzó oltárhoz vezette Hüttler Elizabet kisasszonyt. A fiatal pár megesküdött, utána hátizsákot akasztottak a nyakukba és nászutkeppen nekivágtak a nagyvilágnak. Először Belgiumba mentek, onnan tovább Francia-, Spanyolországba, majd Ausztriába, Bulgáriába, Görögországba, Törökországba, Szíriába és Irakba. Mindenütt megesküdték az eget és a csillagokat, a hegyeket és az örök legendát, amely ott remegett a fűszálon és ott hallgatott a köveken. Akkor először Bagdadban megállottak és egy unatkozó nagyrunk számot adtak kalandos nászutjukról. Az illetőt annyira meghatotta a dolog, hogy a nászutas párnak két kerékpárt ajándékozott.

Igy most már gyorsabban ment az út. Eljutottak Indiába és 1930-ban Kalkuttába, ahol az első „hosszabb” — kéthetes — pihenőjüket tartották. Azután robogtak tovább Burma, Sziamba, Kinába és a Fülöpszigetekre. Itt aztán megfordultak és visszaindultak. Most Kalkuttába jutottak el és remélik, hogy 1937-ben befejezik kissé hosszú nászutjukat. Visszatérő útkájukban már hárman vannak, mert Kinában védelmükre óriási dog-kutyát szereztek. Pénzükr már régen elfogyott, de ennivalót, gumibronzot és levélpostai cikkeket mindenütt kapnak.

Szóval még három rövidke esztendő és az „ifjú pár” visszatérően tízenkéntes nászutjáról, egy csöndes alkonyaton majd beköszönt Münchenbe. Ennek a nászutas párnak azután lesz felejthetetlen emléke elég, halál, vagy — válásig.

K Ö Z G A Z D A S Á G

Az exportálható gabona hiánya felborítja valamennyi külkereskedelmi szerződésünket

A búzát a konverzió közeledő első esedékességi napja kergeti a piacra

Bukarest, november 17

A braiiai dokkokban a múlt hét végén több, mint ezer vagon gabona volt beraktározva, hogy exportra kerüljön, de külföldről változatlanul kedvezőtlen hírek érkeztek és a kereslet teljesen szünetelt. Az árak egész héten át lejjebb estek. Beavatott körökben biztosra veszik, hogy

a külföld tartózkodó magatartása elsősorban az új romániai kiviteli és behozatali rezsím következménye, amelyet a külföldi államok nem hajlandók akceptálni.

Gazdasági körökben erősen hibáztatják, hogy a kormány ezt a kérdést olyan nagy zaj keletében tárgyalta és oldotta meg, amivel előre alarimozta azokat az államokat, amelyek ellen az új rezsím irányul. Ezzel a módszerrel Románia elvesztette azt az eshetőséget, hogy a vele szorosabb kereskedelmi kapcsolatban álló országokkal bizalmasan megegyezzék az onnan való készáru és nyersanyagbehozatal, valamint a román export közötti különbséget százalékarányában, mert a nyilvánosan letárgyalt rezsím mellett aligha akad majd külföldi ország, amely ezeket a feltételeket elfogadja, nehogy precedenst teremtsen a saját rovására.

Tudott dolog, hogy az utóbbi időben Románia már csak Németországba, Csehszlovákia és Ausztriába adott el gabonát. Németország a világárci paritásnál 25 százalékkal magasabb gabonáért fizet, de csak Romániának és Jugoszláviának, mert ezekben az országokban a gabonát a berlini Reichsbanknál levő kliringszámlára befizetésre kerülő márkákkal egyenlítheti ki a tartozását. Miután ezeket a zárolt márkáösszegeket Románia csak arra használhatja fel, hogy német nyersanyagokat és iparcikkeit fizessen velük, amelyek annyiba kerülnek, hogy Németország a kétszeresét veszi el tőlünk annak az összegnek, amelyet a romániai gabona Németországba való kivitele hoz. Argentína a gabonáért fontot, vagy dollárt követel, ugyancsak Kanada is, az Egyesült Államok pedig egyetlen szem búzát sem adnak el Németországnak, csak dollárért. És ugyanez áll a többi nyersanyagra is, amelyet a németek mást vásárolnak. Csehszlovákia 5000 lejtel többet fizet a román tengeriért vagononként, mint amennyit Hull, vagy Liverpool, esetleg más angol kikötőben lehetne elérni érte. Az uszó La Plata tengeri paritása Londonban 26.250 lej, míg a román tengeriért Pozsonyban 30.500 31.000 lejt fizetnek a csehek. És ugyanezt a kalkulációt meg lehet csinálni az árpará, vagy bármely más gabonafélére. Ez a diszparitás természetesen odairányítja az egész romániai gabonakivitelt, ahol a magasabb árakat fizetik. Ezekből az országokból Románia behozhat az ipar részére felgyártmányokat és nyersanyagokat, a kereskedőknek készáru.

De nélkülözheti-e Románia az angol, francia, holland, dán és egyéb piacokat? Románia egyik szomszédállamával kötött kereskedelmi egyezménye előírja például, hogy az odairányuló egész román árukivitelből 250 millió lej lehet a gabona értéke és 700 millió lej más árukból.

Az exportálható gabona hiánya azonban felborította ezt az áruforgalmi megállapodást és Románia kereskedelmi mérlege deficitessé lett a szóbanforgó áállammal szemben. Vagyis a gabonakivitel elmaradása ma Románia valamennyi külkereskedelmi szerződését felborítja. Eppen ezért az új külkereskedelmi rendszer, amely azonos rezsímet alkalmaz minden országgal szemben, aránylag a gabonaelexportőrökönél találta a legmelegebb fogadtatást. A baj csak ott van, hogy az exportőrök reményeig aligha fognak valóra válni, mert a világpiacra most elég nagy a gabonakínálat, hogy Románia vevői másutt szerezzék be a szükségeseket, annál is inkább, mert a tengerentúli gabonából nem kell 40 százalékkal többet átvenni, mint amennyi árut az importország esetleg ki akar vinni és mert az olcsóbb is a román gabonánál.

Ezért nincs üzlet hetek óta a gabonapiacra, ezért vannak tele exportra váró gabonával a dunai és tengeri kikötők. Természetes, hogy a kereslet teljes hiánya miatt az árak visszaesnek. Brailában a búzáért már csak 410-460 lejt fizettek november elsején, míg Galacon

a tőzsde 490 lejtel jegyzi ugyan, de a falusi gazdák nem kérnek többet 400 lejnél a búzáért. Közben a gabonakormánybiztosság által összevásárolt búzakészletek közel 15.000 vagonra emelkedtek. Miután a többi gabonafélét lehetetlen haszonnal eladni, valamint azért is, mert az őszi szezonban nem volt még érett a tengeri, a piacra szokatlanul több búzát hoztak fel, mert a gazdák inkább siettek eladni a búzát, amelyért elég jó árat fizetnek és megtartja a tengerit tavaszig, hogy kiszáradjon. Ennek a jelenségnek két következménye volt. Egyfelől a gabonakormánybiztosság kénytelen volt egyre nagyobb búzakészletet összevásárolni, sőt most folytatni fogja a vásárlást, hogy a gazdáknak legyen miből kifizetni november 15-én az első konverziós adósságrészletet és esetleg még beföldi kölcsönjegyzésre is jusson belőle. Kérdés azonban, hogy ezt a fokozott vásárlási tevékenységet meddig fogja a kormánybiztosság pénzzel győzni. A másik következménye a nagy búzakínálatnak az lett, hogy a malmok korlátozták a búzabevásárlásaikat, nehogy egy esetleges áresés nagy készletekkel érje őket.

A malmok búzavásárlásainak beszüntetése még egy okból történt. Az idei buza ugyanis tuljó minőségű. Ez a minőségbeli kiválóság olyan órlési és beosztási politikára kényszeríti a malmokat, amely nagyobb összegek befektetését és rendkívül óvatos üzleti eljárást követeli meg.

Az idei buza ugyanis majdnem 40 százalékos fehérítést ad ki, amely csak luxusélektárra használható fel, holott a nagyobb kereslet kenyérlisztékben van.

A malmok most azelőtt a komoly probléma előtt állanak, hogy mit csináljanak a sok fe-

hér liszttel, amely felgyülemlett a raktárakban és amelyet el sem lehet adni belföldön. A malmoknak sok pénze fekszik ezekben a fehér lisztben és ez is nyomja a buzaárakat. A bánáti malmok ma már nem adnak 40.000 lejnél többet egy vagon 79 kilós 3 százalékos búzáért és Brailában is mindössze 46.000 lejt kínáltak a bánáti búzáért hajóba rakva.

A többi termény közül egyedül az olajmagvak iránt van kereslet belföldön,

alighanem azért, mert a kormány monopólizálni akarja az olajmagvak összevásárlását és eladását.

Napraforgómagért Konstancán 315 lejt fizettek a múlt héten, Brailában 285-295, majd 295-300-305 lejt, Galacon pedig 280-290-297 lejt. Napraforgóolaj 100.000 lej. Vadrepe a konstancai tőzsdén 250 lejt volt, Brailában 250-260 lejt, Galacon 248-270 lejt. Bálvi vidékén 200 lejt. Tavaszri repcétért 370 lejt, navettarepcéért 600 lejt fizettek Konstancában, szilárduló tendencia mellett. A kendermag ára Brailában 345 lejt körül van, Galacon 310-330 lejt között mozog.

Minden más gabona lanya, lassan lemorzsolódó árak és minimális kereslet mellett.

Aradi terményárak

A keddi ujaradi terménypiacon újra megszilárdultak a terményárak, bár még mindig az országos paritás alatt állnak.

A buza piaci árusításban 390-400, míg a hét többi napjain legfőképpen 370. Tengeri 150-160.

Pénzügyminisztérium

Az 1934. évi 4 és fél százalékos „Országfejlesztési Kölcson”

Kibocsátási prospektusa

(Kivonat)

1. Nyilvános aláírás után lej 1000.- névértékű kötvények bocsátatnak ki kötvényenként 880.- lejes árbán.

A lejgyezett kötvények egyszerre, az aláírással egyidejűleg fizetendők ki 1934 november 5-30 között.

2. A befizetendő összeg egy része az állam által kibocsátott régi járadékpirokkal is kiegyenlíthető az aláírási iven feltüntetett kurzuson. A járadékpirokkal történő fizetés a jegyzés névértékének 20 %-át nem haladhatja meg.

3. Az 1000 lejes kötvény évi 4 és fél %-os kamatot hajt, amelynek fele június

1-én, fele decemberben kerül kifizetésre, az első kifizetés 1935 június 1-én történik.

4. A kötvényeket 40 év alatt, évenként négyeszeri sorshúzás után váltják vissza: február 1-én és május 1-én a június 1-én törlesztendő kötvényekkel, augusztus 1-én és november 1-én pedig a következő december 1-én törlesztendő kötvényeket sorsolják ki. Az első sorshúzás 1935 évi február 1-én történik.

5. A lejgyezett kölcsöntőke minden teljes egy millárdjából nagy prémiumokkal visszaváltanak az első évben:

1 kötvény	3,000 000 lejjel	azaz	3,000 000
2 " egyenként	1,000 000 "	"	2,000 000
4 " "	500 000 "	"	2,000 000
4 " "	250 000 "	"	1,000 000
46 " "	100 000 "	"	4 600 000

Összesen 12,600.000 lej.

57 kötvényt prémiummal váltanak vissza.

A következő években visszaváltandó kötvények száma 100.000 lejenként egy kötvénnyel csökken évenként.

6. A fennmaradó kötvényeket minden évben a névértéken felül 200 lejes jutalekkel váltják vissza és pedig:

az 1 000 lejes címleteket	1 200 lejért
" 2 000 " "	2 400 "
" 5 000 " "	6 000 "
" 10 000 " "	12 000 "
" 20 000 " "	24 000 "

váltják vissza.

7. A kamatokat és amortizációkat stabilizált lejben fizeti ki az állam, a lej 10 milligramm 0.900 finomságu arany értékének felel meg.

8. Az esedékessé vált szelvényeket, valamint a kisorsolt kötvényeket készpénz gyanánt fogadják el az összes köz-

pénztárak.

9. A kölcsön egész ideje alatt sem a kamatok összegéből, sem a kötvények visszaváltási értékéből nem vonnak le semmit, tehát ezek az összegek mindenféle adó és illeték alól mentesek.

A kötvények mentesek továbbá az örökösödési, ajándékozási és házassági szerződések adói, illetve illetékei alól.

10. A kötvények lombardozhatók és azokat garanciakul és ovadéku elfogadják.

11. Jegyzések eszközölhetők az alábbi helyeken:

Nemzeti Bank és összes fiókjai, Postatakarékpénztár, az összes postahivatalok, valamennyi közpénztár és a megfelelő időben megállapított pénztételek.

Jegyzet: Részletes felvilágosítások a kibocsátási prospektusban találhatók.

Blenoragia-t

Szifilisz, nemi bajokat

Impotenciát

radikálisan Dr. LUPOLOVER

gyóguit Bécsben és Prágában speciálizálva Röntgen diatermia, magas feszültség (D'Arsonval)

Bukarest, Calea Victoriei 54.

szemben a Nemzeti Színházzal

Rendel. 10 - 2 és 5 - 8-ig Nőknek 4-5 Jg.

Telefon: 3. 22 44

A kartellbiztosítók és egy regáti malom-cég harca egy 10 millió kár kifizetéséért

Bukarest, november 7.

Gazdasági és üzleti körökben rendkívül érdeklődés kíséri azt a pert, amelyet a regáti Zehender et Halberstadt malom folytat már évek óta a biztosító intézetek kartelljével egy 14 millió tüzkár miatt, amelyet a társaságok nem akarnak kifizetni és emiatt a malomcég kénytelen volt felszámolás alá kerülni. A tüzeset már évekkel ezelőtt történt és a Naționala, Generala, Dacia biztosítók vezetése alatt álló kartell, amelynél a malom biztosítva volt, már első percben nehézségeket támasztott a kár likvidálása körül. Végül is a malom tulajdonosai pert indítottak és a törvényszék által kiküldött kárbecslő szakértő 14 millió lejben állapította meg a károsszeget. A biztosítók azonban még ekkor sem fizettek, hanem különféle jogi kifogásokkal halasztották a likvidálást, úgyhogy

az eredeti károsszeg közben a kamatokkal együtt felnőtt 24 millió lejre.

A sokaig elhúzódó per miatt a Zehender et Halberstadt cég kimondta a felszámolását és az eredeti tulajdonosok egyrésze a biztosítóktól járó károsszeget való részecsedési jogukat eladták. A malomcég felszámolói és az új tulajdonosok tárgyalásokat kezdtek a biztosító intézetekkel és végül kiegyeztek abban, hogy megelégszenek 10 millió lejjel, kamatok nélkül. Az írásbeli megállapodás ellenére a biztosító társaságok ezt az összeget sem fizették ki és így a per tovább folyt ellenük.

A törvényszék ítélettel kötelezte a biztosítókat a kialakult összeg megfizetésére, de a biztosítók megfellebbezték az ítéletet. A tábla elutasította a fellebbezést és újra kötelezte az intézeteket, hogy a megegyezés értelmében fizessék ki a 10 milliót. A biztosítók most sem voltak hajlandók fizetni és a Semmitőszékhez folyamodtak.

ahol azt vitatták, hogy a köztük és a malomcég jelenlegi tulajdonosai között létrejött megegyezés bizonyos feltételekhez és terminusokhoz kötötte a 10 millió lej kifizetését, azonkívül pedig mihielytők bemutatják a megegyezést, a törvényszéknek le kellett volna zárnia a periratokat, tehát nem volt joga folytatólagon kezelni a pert.

Hogy a Semmitőszék döntését késleltessék, a biztosító kartell tagintézei garancia pert indítottak a viszontbiztosító társaságaik ellen.

Az egyik intézet viszontbiztosítója külön fellebbezéssel élt, hogy nem hajlandó vállalni a viszontbiztosítási közzatolt.

Végül is valamennyi pert egyesítették és a nagyérdekességű ügy a napokban újabb tárgyalásra került a Semmitőszék harmadik szekciója előtt. A malom jogi képviselői érték a biztosító intézetek fellebbezésének elutasítását, miután az elsőfokú bíróságok nem ítélték őket nagyobb összeg megfizetésére, mint amelynek kifizetésére önmaguk kötelezték magukat írásbeli megegyezéssel, ami pedig azt a pergátló kifogást illeti, hogy a törvényszéknek le kellett volna zárnia a periratokat, e helyzet az, hogy éppen a perben álló felek között létrejött megállapodás kötötte ki, hogy minden belőle származó vitás ügy és a még azonkívül is függőben maradt ügyek továbbra is per alatt maradnak.

A november második tárgyaláson a biztosítóknak újra sikerült a döntést elhalasztaniok újabb pergátló kifogások beutjesztésével.

Patkány vagy fejőstehén?

Az idegen, Temesvárra vetődve, meglepődve állapítja meg, hogy Temesvárnak époló szent állata a patkány, mint Indiának az elefánt.

Különböztetéstől innak és beszélnek annyit az undok rágesálókrol, s miért háborodott úgy fel a közvélemény, mikor a hűles tanács, amely atyai gondnal örködik jobb sorsra méltó városunk felett, irtani akarja őket?

Nos a temesvári patkányok jelentős szerepet játszottak a városi politikában. A patkányirtási ügy most ismét időszívére vált, mert az elmúlt hetekben a bukaresti központi revíziós bizottság végső fokon megsemmisítette a helyi revíziós bizottság ítéletét és kimondta, hogy a tanácsnak jogában áll árlejtés nélkül tetszés szerinti cégeket megbízni az irtással s általában úgy irtathatja a patkányt, ahogyan jónak látja.

Vártuk, hogy a hirt követő napon patkányfalka módjára árásszák el a várost a protekciós cégek inkasszánsai és a város fizetési utkazainak birtokában a háziuraktól, esetleg részben a lakóktól — ilyen tervet is felmerültek annak idején — kikaparják a patkány-mannának fejénként és házanként súlyos ezrekre rugó árát. De ime, — jogerős döntés dacára nem jöttek. Miért?

A helyzet valóban „pikáns”. Számos érdeklőtől hallottuk, hogy a patkányirtás és annak leglényegesebb aktusa, az extra patkányadó behajtása legalább tavaszig kitolódik. A bukaresti revíziós bizottság a tanácsnak adott igazat, de ez nem jelent egyebet, minthogy találtak bizonyos paragrafusokat, amelyek szabad intézkedési jogot adnak a városnak. Ez a jogi döntés azonban nem változtat semmit azon a tényen, hogy a tengerihagyma nagybani ára 30 lej körül mozog, a belőle olcsó kukoricával s egyéb hozzávalókkal készített szerek kereskedelmi kicsinybeni ára pedig 20—30 lej. S ebben benne van már a kereskedelmi haszon is. Hát a városi patkányteleldele mi van belekalkulálva, hogy 70 lejt kóstál?

S ilyenformán támadt az a benyomás, hogy a város jogilag megnyerte a csatát, de erkölcsileg mégis olyan vereséget szenvedett, hogy alapos megrágás után jobbnak látja egyelőre nem izgatni a kedélyeket ezzel a patkányhistoriával. Ki tudja, hátha mégis kiírják azokat a városi választásokat?

Új malmok nem kívánatosak!

November 11-én Temesváron, a kereskedelmi és iparkamara nagytermében a malmosok gyűlést tartanak, amely az aradi nagygyűlés előkészítő megbeszélésének tekinthető. Szóba kerülnek a malomipar égető kérdései, így az a-ló-pausálé ügye, amivel nemrégiben részletesen foglalkoztunk, a várműrlés díjának országszerte történő egységesítése, a malmok országos beszerzési és értékesítési szövetkezetének létesítése bukaresti központtal s végül az új malomalapítás megtiltása, tekintettel az eddigi túltermelésre és túlerős konkurrenciára. Ez utóbbit a malmok törvény útján szeretnék keresztülvinni — ha a kormány hajlandónak mutatkozik rá.

Tura-furás

Kénytelenek voltunk ezt az új szót beiktatni a közudaliba, annak magyarázatul, miért nem lehet pontosan beszámolni a temesvári csapatok téli turaterüeiről. A tél és a szezonzárás közeledik, a nagyobb csapatok vezetősége télitúrákon töri a fejét, leveleznek szorgalmasan, de a lehető legnagyobb titokban. Félő ugyanis, hogy a konkurrenca „megfurja”, elgúncsolja a turát.

Ennek ellenére erősen állítják, hogy a Ripensia Svájcbá és Lengyelországba indul. A TAC nagyon sokfelé levelez, leköltve még nincs. Vezetőségi körökben Hollandiát emlegetik, de ez valószínűleg csak a „tura-furók” félrevezetésére szolgál. A többi csapat nem nagyon igyekszik turázni, téli pihenőre térnek többé-kevésbé kiérdemelt babéjaikon.

A romániai csapatoknak természetes turaterülete lenne a Balkán. Sajnos azonban, a turapiac az utóbbi években megromlott s a Balkánt is elárastották az erősebb konkurrenca, Magyarország, Csehszlovákia, Ausztria ajánlatai. Állalában nehéz kenyér lett a tura. Sok az eszkimó és kevés a fóka. Azonfelül, a kaskas csipje még azokat a francia, svájci, török s egyéb nációkat, ahol pár évvel ezelőtt még játszva lehetett aratni könnyű sikert és nehéz valutát: mindenféle megtanultak futballozni...

Megbetegedett a német gyógyszerimport

Nemrégiben e helyütt számoltunk be a német filmexport hanyatlásáról, a német filmek visszaeséséről Temesváron. Ha végbagozzuk az országokon és világrészekeken keresztülszövő szálakat, melyekből ma a gazdasági élet összetevődik, kitapinthatjuk más szálak gyengülését is Temesvár és a „Harmadik Birodalom” között.

Előrebocsátjuk: nem politikai és érzelmi okokból. Nem antifasiszta vagy filoszemita bojkott miatt. Temesvár nem politikus és érzélgős város, Temesvár az üzlet városa. (Sajnos, ma már csak a gyengülő üzleteké...) Lehet, hogy távoli országrészekben, Angliában, vagy Amerikában ez a tényező is szerepet játszott, nálunk aligha.

Ennél a pontnál megemlíthetjük azt a tanulságos beszélgetést, amelyet a napokban a Palesztinaépítő Szövetség Temesvárott járt palesztinai igazgatójával, dr. Hantke Arttarral folytattunk. A beszélgetés közben kislült, hogy Palesztina a legélénkebb üzleti forgalmat bonyolítja le Németországgal. Második legnagyobb narancsvevője a zsidóországnak, aminek fejében természetesen vesznek is német árut bőven.

A közgazdasági szempont mindenek felett — szegezte le higgadtan és reálistan Hantke dr. Nem tehetünk másképp.

Nos, Temesvár reális közgazdasági kényszerűségeiből vesz kevesebb német árut. Az autarkia lehetetlen célkitűzésével teltitett Harmadik Birodalom prohibíciós vámai agrártermékeink előtt, kiviteli tilalmai, ezek nyomán Románia megtorló intézkedései, devizaneheztségek stb. szóval: a mostoha kereskedelmi viszony, ez emelt sorompót a német áruk elé.

Vesszük a legjellemzőbb példát: a

gyógyszerárut. A laikus köztudat is különlegesen német valaminek tekintette a gyógyszert, mint a selymet franciának vagy japánnak s a citromot olasznak.

Pontos kimutatás erről a változásról nem készült. De orvosok és gyógyszerészek egybehangzó véleménye szerint a francia gyógyszer rohamléptekkel tört előre a németek rovására. Olyan véleményt is hallottunk, hogy az eddigi 75 százalékos német gyógyszerhasználat helyett ma a francia 75 százalék.

Hitler előtt nem is propagáltak franciáit — mondja egy orvos. — Ma az eladói propaganda egyenlő erejű.

S a gyakorlat tényleg bebizonyította, hogy a német gyártmányok közül igen sok nem pótolható. A Knoll-féle Jod-Calcium-Diuretin helyett lehet rendelni Wander (svájci) gyártmányu Jod-Calcium-Teozant. Az I. G. Farbenindustrie influenza és hűlés elleni gyártmányával a „Wander”-féle Karil versenyez. Érelmeszesedés ellen a német gyártmányoknak konkurrenciát csinál a francia Kalcigenol, stb.

Francia, svájci, belga gyártmányok árasztották el a piacot, szerek, amelyeket az évtizedek óta bevált német gyártmányok miatt ki sem próbáltak eddig. Sok esetben beváltak, győztek árban, minőségben.

Természetesen nem minden készítmény pótolható. De az egyeduralkodó helyzetet a német gyógyszerek elvesztették.

Jellemző példa más iparból: a fonalak. A bányai textiliparban is megfordult a német fonalbehozatal mérlege. A mai helyzet, az egykori egyeduralomhoz képest, csatavesztéssel ér fel a német fonalexport számára.

Temesvári ab'ak

Igazán tanácstalanul állunk a nagyságos asszonnyal szemben, mikor tudni akarja, hogy hát mégis, milyen pályára adja a 16 éves fiát? Taníttassa tovább az érettségiig? Hát azután mit csinál? Egyetemre ugye tudja küldeni? Gyerekkorában miniszternek szánta, de hát inkább ne legyen az, minthogy lepuffantsák. Hi-vatalnoknak? Ugyan, kérem! Ipari pályára? Hogy az adóégrehajlónak dolgozzék? Kereskedősegédnek? Gyógyszerésznek? Avagy, Uram, bocsa', ujságírónak?

Nem, itt igazán nem lehetett jó tanácsot adni. A lecsuszott, tengődő kispolgári család, amilyen bőven van Temesváron, csak panasztalanul meghuzódik, mert itt még és ma még szegyeilli az ember a csuszást és existenciája csődjét — nem talált megoldást. A ház legokosabb barátai is elmélyedve vakargatják saját gondokkal bőven terhelt koponyájukat.

Egy jó tanács lett volna a 16 éves gyermeket illetőleg. De az már elkéselt. Kerek tizenhét évvel.

A terményfronton minden csendes

Már többször előfordult, hogy egy temesvári terményeshez belátogatva, az illető urat a kályha melletti fotelben kussolva találtuk. Ahelyett, hogy az íróasztal előtt ülne, félkezével a telefonhoz tapadva.

Itt valami baj van. Másik helyen azzal fogadtak, hogy ne lépünk be illetelmesen és csendesen, hanem akár egész zajosan. Be is csaphatjuk az ajtót, ha úgy tetszik.

??? — Tudja, régebben azt szoktuk mondani: csendesen kérem, nehogy felébréssze az üzletet, mert alszik szegényke. De most már zajonghatnak. Az üzlet nem ébred fel, az üzlet meghalt. Hát ahol ilyen vicceket mondanak, ott igazán baj van.

Tény az, hogy a termény szezonja emberemlékezet óta nem volt olyan gyenge, mint az idén. Az okok többfélék: egyrészt az általános válság, amelynek mélyülését, minden szepitessel szemben, fájdalmasan dokumentálja a leromlott terménypiac. Azután itt van a kapkodó és balkezes állami intervenció, amelyről újat már nehéz mondani. A kormány által ígért 500 lejes búzát senki se látta.

Ennyiben számolunk be a terménypiac állásáról, viccesen, akasztófahumorról, mint a helyzethez illik. Amint még hozzátehetnénk, az legfeljebb egy találgatás, az intervenció vásárlások körüli visszaélésekről. Eszerint:

ha az első vizsgálat megállapította, hogy a visszaéléseket nem maga a szö-

vetkezet, hanem egyes közegek követték el, akik közül a „főmachert” is felfüggesztették állásától.

ha a második vizsgálat nyomán, mint egy fővárosi lapból értesültünk, felfüggesztették az első vizsgálatot eszközöző Mihailesco inspektort és az elbocsátott kegyencet visszahelyezték állásába...

ha egy nemzeti-parasztpárti elnök helyett egy liberális elnököt tettek a szövetkezet élére...

ha két feljelentés fekszik a temesvári ügyészségen, amelyek eredményéről nem lehet jelentést kapni...

ha a végén minden ugyanugy megy, mint az elején...

ha szemmel láthatólag sose lehet kideríteni és bebizonyítani azt, amit mindenki tud...

akkor mire való volt egyáltalán vizsgálatokat indítani?

Ujfajta keresztretjtvény a lanyha üzletmenet mellett unatkozó terményesek részére.

Csikádó nyomdó'rain:

A Gyárvaros egyelőre hisztillü „közellenségei”

Gyárvarosi lakóktól kapjuk a következő panaszt, amelyet — miután a Nick Carter regények kimentek a divatból — röviden közlünk:

— Valahol messze, a Szénatéren is tul,

a legsötétebb Gyárvaros mélyén, a Béga partnak a Florida-gyár és a Román Textilművek közti részén, néhány suhanóból álló rablóbanda garázdálkodik. Kés-sel támadnak a gyanútlan arra-jövők-re, bár lehet, hogy a zsákmányból nem sokára revolvereket vagy pánccélkocsit szereznek be. Dillingerék példájára. Multi vasárnap fényes nappal, délelőtti 11-kor egy asztalosmester két fiát támadták meg. Szerencsére az egyiknél revolver volt és a levegőbe löve, elriasztotta őket. Viszont sikerült egy szegény iparos el-leni támadás, aki 700 lejt adta oda ije-dében, egy piacról hazafelé igyekvő asz-szony ellen, akitől élelmiszeres kosarát ragadták el, stb. A legközelebbi rendőr a szénatéri híd-től cirkál befele a Gyár-varos feé, a másik a malomtéri híd-től a belsőbb részek fele. Nincs tehát, aki orrukra koppintson.

— Tulajdonképp csodálkozunk kell, hogy a kis fiók-Dillingerék csak mosta-nában s nem már régen fedezték fel a szőbanforgó vidék elhagyatott és utonál-lásra kiválóan alkalmas voltát.

Továbbá erős kételyek éltek bennünk, mikor a panaszt közlésre engedték. El-végre lehet, hogy előbb a rendőrség sziv-leli meg és posztot állít oda, de ki fog csodálkozni rajta, ha ez elmarad s he-lyette az alvilág figyel fel és még foko-zottabb mértékben veti rá magát a ked-vező terep kiaknázására?

Temesvári arckép-csarnok

Dr. Rosenthal Marcell, a temesvári társadalom köztisztelőben álló tagja. Fényképét abból az alkalomból közöl-jük, hogy a Krausz Albert festőművésza által készített képét a hitközség — saját kérésére, minden ünnepség mellőzésé-vel — elhelyezte többi nagy elnökei so-rába, tekintettel különös érdemeire a belvárosi és gyárvarosi hitközség egye-sítése körül, amely utóbbinak annakide-jén elnöke volt. Minden emberbaráti ak-ció lelkes támogatója, a zsidó diáksze-gély temesmegyei elnöke. Rosenthal dr. tevékeny részt vesz a kisebbségi ügyek-ben is és tagja a magyar párt elnöki ta-nácsának.

Hol késik a mi japánunk?

Nemrégiben ugyane helyen adtunk hírt arról, hogy október végén egy osakai ke-reskedő látogat el Temesvárra s lehet-séges, hogy rövidesen felállítják Temes-váron a román-japán áruforgalom köz-ponti raktárát. Mint a japán dumping-majszterekkel tárgyaló kereskedelmi kö-röktől értesültünk, a látogatás egy hó-nappal kitolódott. A várva-várt japán addig Londonban és Oslóban veszélyez-teti a fehér faj kereskedelmi felsőbbse-gét.

De, ami késik, nem mulik s a távolke-lti terveket még az idén télen igyekez-ni fognak nyélbe ütni.

Hogyan éljen a gyomor és bélbajos ember?

Irta: Dr. Lukács Pál főorvos.

Gyakorlati tanácsok gyomor- és bélbeteg-ségben szenvedők részére. Ár 73.— lei.

Kapható a Brassói Lapok Könyvostályában

A JO VIDÉKI PESTEN

"Kifogni egy délibábot"

A tantusz rejtélye

Budapest, november 7.

A vonaton, mielőtt beérkeznék a Keleti pályaudvarra, két ur beszélget. Többször az egyik, a másik vidéki: — És barátom, ha kifognak egy délibábot, akkor szerencséd van az idegeneknek.

Elmosolyodva hallgatom, ahogyan alföldi pusztáink ritka csodájáról beszél, mint egy rud Herz-féle szalámiról. „Kifogni egy délibábot”, az új eszme, az idegenforgalom emelése valóban szép és mégis milyen igazi pesti. „Kifogni egy délibábot”, milyen ellenszenves tudja tenni ez még a délibábot is.

Ami pedig a „kifogást” illeti, az idegen nem délibábot talál. Ellenben kifoghat egy fiatal embert, akár én. Mikor a Keletinél leszálltam, mellémszegődik és végigkísér a sötét Rottenbiller-utcán. Egész uton duruzsolt a fülemben, de nem szerelmes szavakat, ahogy szentimentális lelkek képzelik, hanem briliánsgyűrűt ajánlott, ami ma egyik ismert pesti fog-

Minden pesti nő szép

A nagy loholás 100 pengőért

lalkozás pályaudvarok körül, ahová a jó vidékiek beérkeznek. Végig az uton villogtatja előttem a gyűrűt, amihez „véletlenül” jutott s amit két perc alatt harminc pengőért ötven filléres árban kínál. És hiába bizonygattam, hogy nem tartozom a plutokráciához, minduntalan rámolvasta: „Ön nagyon gazdagnak látszik” — amíg a bókért az ötven fillért gyűrű nélkül is átnyújtottam neki.

Másnap a Dunaparton, a villanyost várom. Egy terebélyes fa tetején cédulát lenget a szél, szöggel van a fatörzsre akasztva. Felállok ott a padra kíváncsi, hogy megnézzem az égi jelet, a budai mene-tekelfarsint, mely egyszerre a verebek és az emberek társadalmának szól. Ez áll a fa tetején, az égi magasan: „Különbejárati szoba Medve-utca harmincyolc, koszt is”. Ó, ezek a kedves budaiak kifogyhatatlanok az ötletekben. Hát ha valakinek kedve szottyan a fára mászni s kiveszi a szobát? „Száz kollbác” hirdetik két eliel és cével a szomszéd kirakatban.

Tantusz és Tantalusz

Általában a pesti ember, mint minden nagyvárosi, közönyösen siet dolgai után, nincs az a kedélyes lebzselés, mint a vidéki utcán. Mindenki rohan, kicsit elcsigázottan, kicsit készenlétben a harcra. Egyik sem törődik a másikkal. A verseny sebesültjei pedig, maguk elé meredve messziről mutatják a lélek be-tégségeit. Mert ilyenek is sokan vannak a pesti utcán, a maguk elé mormogók, a magukban nevetgélők. A többiek pedig, a kemények, az elszántak, görcsösen számolnak. Elsősorban a tantuszokat, az érmet, amit villanyosjegyként felszálláskor be kell dobni a perselybe. Nekünk, vidékieknek Tantalusz kínjainál keservesebbek ezeknek a tantuszoknak a kínjai mert a versenyben a pestiek mögött lemaradni nem akarunk, mi is azt váltunk, de vagy nincs készenlétben tantusz, (előre kell váltani trafikokban), vagy nem a tantuszoknak szánt külön elkerített helyre szállunk fel.

A nap kegyelmes már október vége, még minlig melegen süt. Kifelé az Or-bánhegy felé, tarka őszi táj, sárgászöld, pirosas lombok. A Vérmezőre vakítón tűz le a nap. Gyerekek nyargalásznak,

öregék sütkéreznek, van, aki még kirándulásokat emleget. Ha pedig mégis akad egy-egy hüvösebb őszi reggel, fúrcsán járnak az utcán, mindenki rosszkedvűre és a fűtésre gondol.

A pesti nők

Mi van a híres szép pesti nőkkel? Hol van egy-egy villanyosra felbillegő parfümfelhőt árasztó pesti szépség, a híres „sikkes” pesti asszony? Először is mindegyik szép, hála a festészetnek és kozmetikának. Sokat jártam az utcákon, de csak kevés „nagy nő” láttam, még a Váci-utcán is. Valószínűleg autókban ülnek, vagy valami más elszigetelt helyen a gazdagoknak. Pesten mindenki szép, azaz minden nő az elérhető maximális szépségre törekszik, de annyira egyformák, ami valahogy csökkenti a hatást. A város tele van vadászkalappal, mintha óriási falkavadászat lenne. Mindmennyi Stüssi vadász járkálnak, kopottak, elegánsak egyaránt. Derék kávézenikék, idősebb anyókák hetyke vadászkalapban oldalt archabuzva, kackiás tollal, akár a színházi lapokból ismert démonok.

A kubizmus diadala

Ugyanilyen „modern” uniformist kezdenek ölteni a kávéházak is. A leg-sötétebb Ferencvárosban éppúgy, mint a belváros kényes kávéházaiba bevonult a kubizmus, a modern formák és színek. Mocskos uzsonnázóhelyeken, ahol izzadó úgynökök és unalmas prostitúáltak lebzselnek kopott barna asztaloknál, most sárga és piros ríktó butorok és színek fogadnak. Milyen forradalmi volt évekkel ezelőtt az új irány, a mértani ábrák, merész színek és milyen silány hétköznapi és unalmas lett, mire ezekbe a szürke kávéházakba bevonultak. De hiába, fő a divat.

Ha az ember az egész várost bebarangolja keresztül-kasul, ha vizsgálónal fűrkészi a keményen céltudatos, vagy fáradt, gondterhelt és közönyös arcokat, a bölcsen szemlélődőket éppúgy mint a törtéteket, nem lát semmi olyat, még elképzelni sem tudja, mi lenne az, ami ezeket a pestieket kizökkentené sietségéből, programjukból, fásultságukból. De mégis volt valami Pesten, a Gizella-téren, hat és hét között, amiben benne voltak, amiben felovadtak, ami megállította őket a „palikát” éppúgy, mint a ruvaszókat.

100 pengő

Ugy alkonyat felé történt, a Belvárosban, a Gizella-téren, (most Vörösmarty-tér a neve), mikor este felé eljön a „Blaue Stunde”, kékeszürke alkonyat. Valami történt ekkor velük, ami felvil-lanyozta őket, izgalmat, élő lüktetést csalt ki belőlük, sőt áhitatot. Ahogy a középkorban a processzió végigvonult a városban, vetették a hívők a keresztet, pillanatra valami vallásos áhitat lett ur-rá rajtuk, úgy szállta meg őket itt, úgy hat óra felé. Csoportok izgatottan beszél-gettek, idegenek szóbaálltak egymással, a járdá tele volt velük. A szalonokban az elmerülten próbáló dámák abba-

A vidéki ember legbiztosabb ismertető-jele a Duna. Ez annyit jelent, hogy a vidéki frissen, erőteljesen, szüzen reagál rá... Ahogy a villanyos, autóbusz át-megy a hidakon, megrezzen, felkapja a fejét s kibámul az ablakon, élvezzi a tá-jat. És valóban nincs is nagyobb élvez-ni való, nagyobb kincs ebben a város-ban, mint ez a hatalmas változó víz, ez a csodálatosan szép Duna. Sokszor álltam a budai parton barátaimmal, akik nem tudták másnap, mit fognak ebédelni mindent előrejeltev, nem gondolva egyé-bre, mint a hőmpölygő folyóra. Csak ál-lottunk ottmegbabonázva s az összes találkákat lekésve, mert nem lehetett

A Duna

De szép is a Duna. Amikor a nyomorékok meggyógyulnak

tovább menni, olyan szép volt. Sokszor volt úgy, hogy az ég összeolvadt a ví-zel, a szürkés-kék párák levegővel, nem lehetett tudni, hol végződik a Duna, melyik az ég, hol a város, a láthatár egy-kék függőnnyé olvadt. A parton csak az Országház és néhány palota látszott biztos konturral, a város eltűnt. Az em-ber azt hihette, hogy Velencében van, a Canal Grandét látja a titokzatos pa-lazzókkal és nem ebben a tülekedő, Bé-listás, mégis gyönyörű városban.

Rohanó koldusok

De van, amikor nem segít a festői táj, az idegenek szemfényvesztő csalátke, mikor hiába ragyogó napos a víz. Amit most leírok, az már a pesti parton tör-tént. Aznap éppen tiszta, derűs őszi dél-előtt volt, a Vár, a Gellérthegy, a víz

csillogott a napban, a Duna aranyszínű játékoskeltű volt, nem ködbevesző. Ép-pen egyik előkelő dunaparti szálloda előtt mentem el, túl a korzón az Országház felé. Oldalt a divatos és méregdrága szórakozóhelyek és kávéházak felől tompa jazz hallatszott, talán próbáltak valamit a külföldiek részére. A szálló előtt hullámozt az isteni csalátke, a folyó. Egyszerre a csendes őszi délelőtt-ben (ilyenkor a külföldiek még alusz-nak) furcsa csapat szaladt velem szem-be, egy sereg koldus. — Rendőr, rendőr — kiáltotta a sok rongyos és nyomorék egyik a másiknak. És a sánta tudott szaladni, a vak látott és az igazi nyo-morékok is valami mélyről feltörő vita-lítással sietve mentették bőrüket a szí-goru rendőr elől. Mert a külföldiek ele-gáns szállói előtt nem szabad koldulni. A hogy szegény páriák esetlenül, félve szaladtak, egy loholó kolduscsoport, olyan fúrcsán borzalmas volt az egész, nincs az a háborzongató Poe-novella, ami fantasztikusabb és szomorúbb lenne. El kellett hagyni állásaikat szegé-nyeknek, az egyetlen helyet, ahol még „jól kerestek”. Hiába, megrontották a tá-jat. Ugy látszik, haők ott álldogál-nak, nem lehet olyan „jól kifogni a dé-libábot”, ahogy a buzgó idegenvezető ur a vonatban mondotta.

S. Hajós Alice

Brassóba szállítják át Seletzkyt?

Bukarest, november 7.

A hadügyminisztérium keretében mű-ködő katonai igazságszolgáltatási ügy-osztály átiratot kapott az igazságügy-mi-nisztériumtól, melyben Antonescu minis-ter felhívja az ügyosztály figyelmét arra a körülményre, hogy

miután Seletzky öt éves börtön-büntetése már jogerőre emelke-dett, a törvények értelmében el

kell őt szállítani a jilavai fegy-házból.

Az átirat utal arra, hogy a jilavai fegy-házát annakidején vizsgálat alatt álló foglyok részére rendezték be.

Fővárosi jelentés szerint Seletzkyt Ji-laváról Brassóba szállítják és az ottani fogházban fogja kitölteni büntetésének hátra levő idejét.

Meddig türi még ezt a pénzügyminiszter?

Bűnözőket csinál a dálnoki adóvégrehajtó a kisiparosokból

Revolvert fogott az öreg kovács, mert nemlétező adóbátraléka miatt lefoglalták és elszállították minden munkaszámját — Egy szabótól a csináltatásra beadott ruhaanyagot vitte el a törvénytelenkedő adóvégrehajtó

Sepsiszentgyörgy, november 7.

Pál András 62 éves dálnoki kovácsmester a sepsiszentgyörgyi ügyészség fogházába került. Súlyos vád fekszik az öreg és megrokkant vállain. Revolvert fogott az adóvégrehajtóra, el is huzta a ravaszt, a fegyver azonban olyan öreg volt már, mint elkecseregett gazdája s felmondotta a szolgálatot. Így csak hatóság elleni erőszak és tiltott fegyverviselés miatt kell felelnie, ha közben az ügyész rá nem akasztja még az emberölési kísérletet is.

Amint már annyiszor, most is fel kell tenni a megdöbbentő kérdést: mi kergette ezt az öreg embert a „fegyveres lázadásba”? A felelet egyszerű, tiszta és igaz: az adóvégrehajtó kergette. És nem az adóvégrehajtó, aki kényszerűségből tesz eleget nem éppen kellemes kötelezettségének, hanem a törvény-telenkedő adóvégrehajtó. Pál András nem ü-ne a börtönben most, ha a dálnoki adóhivatal végrehajtója nem követett volna el felháborító törvényteleniséget. Az öreg kovács nem az adózás ellen lázadt, hanem a törvénytelenkedő adóvégrehajtó ellen.

Pál Andrásnak két évvel ezelőtt törölték minden adóját, azon a címen, hogy az, amit kezdeteleg műhelyével egyedül keres, csak a létminimumára elég. A törvény szerint állapi-tották meg, hogy ő már nem adóalany. Két évig békében is hagyták, a dálnoki adóvégrehajtó azonban most „felfedezte” újra. Ráment és követelte két évre visszamenőleg az adót, illetve az adóbátralékot. Az öreg úgy tudta, hogy nincs neki semmiféle adóbátraléka. Es pénze sincs. A végrehajtó azonban nem törő-dött semmiféle magyarázattal, mentéssel. Le-foglalta, sőt nyomban el is szállította az öreg kovács minden munkaszámját. Ezt a tör-vény kifejezetten tiltja. Az öreg kovács azon-ban aligha gondolt a törvényre. Arra gondolt, hogy most már nemcsak pénze nem lesz, ha-nem betevő falatja sem. Magához vette régi rozsdás revolverét, megívott néhány pohár bort, hogy meglegyen a kellő bátorsága s fel-kereste az adóvégrehajtót. A községi előljáró-ság tagjainak a társaságában akadt rá. Ujra kérlelte, aztán fenyegetőzni kezdett. Végre előrántotta az öreg revolvert s megkísérelte használni. A többi már könnyen kitalálható. Lefoglalták, aztán elfoglalták s most vizsgálati fog-

ságban ül. Azért, mert az adóvégrehajtó tör-vénytelenkedik.

Valószínű, hogy tudatosan törvénytelenke-dik. Mindjárt a „sajnálatos” eset után ugyan-is — talán azért, hogy bátorságát fitogtassa, — felkereste az egyik dálnoki szabómestert s lefoglalta és elszállította a szabóhoz csinálta-tásra beadott szöveteket és posztókat. A sza-bómester hiába kért, könyörgött, hiába hivat-kozott arra, hogy hiszen nem is az ő tulajdo-nát képezik a lefoglalt ruhaanyagok. Az adó-végrehajtó nyilván tönkre akarta tenni a sze-rencsétlen szabómestert s ez alighanem sike-rült is neki. Ki visz ezután ruhát csináltatni hozzá anyagot?

Meddig tart ez még így? Mikor íratunk már egyszer arról, hogy elítélték egy adóvégrehajtót, mert nem tartotta meg a törvény rendelkezéseit? Elítélték azért, mert törvény-telenkedésével lázadásba, bűnbe kergette az adóalanyokat. Ez a dálnoki adóvégrehajtó ha-tározottan nagyon alkalmas arra, hogy bűn-zőt csináljon a hatalma alá tartozó összes kis-iparosokból. Az pedig igazán nem válik az ál-lam hasznára, ha a Pál Andrásokat börtönbe juttatja, ahol nem lehet sem törvényesen, sem törvénytelenül adót behajtani rajtuk, ellenben az államnak kell gondoskodnia a mindennapi élelmiszeréről.

Egő emberlánya a robogó vonat tetején

Bukarest, november 7

Tragikus módon halt meg Marin Gheorghe bukaresti asztalos, aki a 104 számú személyi-vonat egyik harmadosztályú vagonjának fede-lén utazott potyautasként Bukarest felé. A mozdonyból kipattanó szikrák lángragyújtot-ták a szerencsétlen ember ruháit. Az égő si-koltozó iparost, amikor a robogó vonat meg-állott az utasok szállították le a vagon tete-jéről, megmenteni azonban nem lehetett és a kórházban irtózatoss fájdalommal között kisen-vedett.

SPORT

Labdarugás

FRANCIAORSZÁG—ROMANIA MÉRKÖZÉS
LETT VOLNA

Párisban december 16-án. A francia szövetség el is küldötte meghívását Bukarestbe, de viszont választ kapott, mert a román válogatott a Balkán-kupára készül és ilyen néhez mérkőzésre nem állhat ki. A jugoszlávok viszont elfogadták a meghívást és december 16-án Franciaország—Jugoszlávia mérkőzés lesz a francia fővárosban.

GYÖRGY HERCEG ESKÜVŐJE MIATT
KEVÉS OLASZ KISÉRŐ MEHET

a jövő szerdai Anglia—Olaszország mérkőzésre Londonba. A marseillei események miatt ugyanis az angol rendőrség megszigorította a vízumok kiadását, tekintettel György herceg közeli esküvőjére.

AMI MÉG VASARNAP VOLTA...

Marosujvár. Juventus—Victoria Kolozsvár 1:0 (1:0).

Hat női futbalcsapat startol Páris bajnokságában, mégpedig a Sport Club des Dames, Dunlop, a Kadettek, a Fecskék, Előre és az „X klub”.

Zelenák II vezet 10 góllal az első liga góllövőlistáján. Második Dobay 9 góllal.

Mégsem Wetzer I lett a Ripensia tréner, hanem Hoksáry, a volt válogatott hátvéd vette át a temesvári proficsapat edzésének vezetését.

A bécsi Hakoah állítólag játékoszerzőt küldött Bukarestbe, hogy a Macabi két játékosát Bécsbe hívja.

LENGYELORSZÁGBAN GYŐZÖTT
A KISPEST

mégpedig Karvinában a Polonia ellen 3:2 (1:1) arányban.

A francia szövetség táviratilag közölte, hogy Braunt a Racing Club Calais romániai származású játékosát, bármely romániai klubnak kiadja 3000 francia frank váltságdíj ellenében, csak az AMTE — Braun volt egyesülete — nem kapja meg a kiadást. Miért éppen az AMTE nem?

Atlétika

Az alig tizenkilenc éves poroszországi Hillbrecht negyvenöt métert dobott diszkosszal és legnagyobb reménykeltő utánpótlása a német atlétikának.

Uszás

58.3 MP-T USZOTT STAFÉTABAN
CSIK FERENCI

Bécsben. Olyan idő ez, amilyent európai uszó még nem ért el 100 mtr.-en. A BEAC stábját 4 p. 11.8 mp.-es idővel győzt, ami magyar rekord. Ebben a stafétában érte el remek idejét Csik.

AMERIKAI REKORDOT IS JAVITTOTTA A CSENDES ÓCEÁN USZÓBAJNOKSÁGAIN

melyet Los Angelesben rendeztek meg. Az eredmények: 50 m: Hailand 26.2 mp. amerikai rekord. — 100 m: Hailand 59.5 mp. — 400 m: Medica 5 p 01.3 mp. — 800 m: Medica 10 p 29.3 mp. — Egy mérő: Medica 21 p 49.4 mp. — 100 holgy: gyors: Mac Kean 1 p 11 mp.

Tennis

Dánia teniszbajnokságának döntőjében Petersen legyőzte Ullrichot 7:9, 6:1, 6:2, 9:6, 6:4 arányban.

Birkózás

A dzsiu-dzsiu Európa-bajnokságát első ízben most november harmadikán rendezik meg Drezdában. Öt súlycsoportban pehely, könnyű-, közép-, kisközép- és nehézsúlyban indulhatnak a versenyzők.

SOK TIZEZER
menelégedett vevő biznyítja, hogy a
"ZEPHIR"
"kályha az összes kályhák között a
LEGJOBB
10 kgr. fával lűt egy normal szohát 24 órán át.
Gyártja: SZANTÓ D. ES FIA, ORADEA
Kapható mindenütt. Kérjen díjtalan árjegyzéket.
Képviselet: Thomas, Scheerer & Galtz
Vasúdvár, Brassó.

ÁBEL AMERIKÁBAN

37

REGENY

Irta: TAMASI ARON

— Ábel, hát ez mindig így lesz?! — kérdeztem magamtól. — Mindig csak ezt a kilincs-formát fogod gyurni és csinálni, reggeltől estig, egyiket a másik után, egy helyben állva örökösen! Hát annak való ez, aki embernek nevezi magát! Tizen-nyolc dollárért egy hétig egy helyben állni és mindig azt csinálni! Felelj!

Még egy hétig gondolkodtam a felele-ten, de akkor odamentem a tulajdonoshoz és azt mondtam neki:

— Mister Dávid! Én nem vagyok tudós ember, de mégis van valami, amit biztosan tudok.

Dávid ur meglepődve nézett rám, de elég gorombán.

— Mit? — kérdezte.

— Azt, hogy ez a munka, amit csinállok, többet nem nekem való.

— El akar menni?

— Nem akarok elmenni.

— Hát?

— Valami mást akarok dolgozni.

Tetszett neki, hogy csak a fele vagyok, mint ő, de azért véle mégis a Góliát nyelvin beszéltem. Azt felelte, hogy ma délután és holnap gondolkozzam s hétfőn pedig mondjam meg, hogy mit akarok dolgozni.

Szót fogadtam neki és hétfőn reggel azt mondtam:

— Az egyik filippeusnak a helyire szeretnék állni.

Dávid ur nagyon elgondolkozott.

— Az nehéz lesz, — felelte.

— Éppen azért! — mondtam én is.

Több egy szó sem esett, hanem az egyik filippeust a helyemre állította, engemet pedig az olvasztás mellé. Néhány szóval elmagyarázta, hogy itt miképpen kell az üsttel, a szerszámokkal és az olvadó vassal bánni, de legfőképpen azt, hogy miképpen kell a két lábamra s ál-

talában az életre vigyázni. Végül pedig megkérdezte, hogy szerencsétlenség esetére biztosítva vagyok-e?

Hallottam volt már, hogy itt mindenki fut a maga becses életét biztosítani, hogy még a szerencsétlenségével vagy a halálával is pénzt keressen, de az én természetem az efféle dolgot nem állhatta s azért így feleltem:

— Igen.

— Melyik társaságnál?

Felfelé mutattam a hüvelykujjammal és azt mondtam:

— Annál! A mennyeinél!

Dávid ur úgy nézett reám, mint aki a mennyei biztosító intézetet nem ismeri. Én sem akartam megmagyarázni neki, hogy pedig az a legregibb és a legjobb, hanem a munkának láttam. Legelsőbben és szilárdan félretettem az otthoni szemérmességemet s derékig meztelenre vetkeztem. Aztán a kezembe vettem az edzett vaskanalat és vasrudat, hogy mindenre készen legyek, amit a szükség magával hoz. A három filippeus, de különösen az, amelyikkel együztös voltam, nagyon idegenkedve nézett reám, mert amióta az eszüket tudták s ezen vagy más ilyen helyeken dolgoztak, azóta nem fordult elő, hogy rendes fehér ember erre a munkára vállalkozott volna. A tűz azonban nem nézett olyan idegenkedéssel reám, mint a filippeusok, hanem ellenkezőleg: minden olvasztó és perzselő hevet rámbocsátotta s rövidesen úgy verejtékbe borított, mint a rózsát a gazdagarmatu nyári hajnal. De nemcsak az izzadság vert ki és csorgott rajtam lefelé, hogy delfé a cipőmben már töcsa keletkezzék, hanem a vérem is megforrósodott, mint a lobogó üstben a vas és a husom is izzott, mint a jó fiatal fa s izzottak a belső szerveim is.

Azért hőiesen álltam a poklot és lakadás nélkül végeztem a munkát. Titokban esdetttem csak az Istent, hogy hozza el már a délt. Nagyon vigyáztam, hogy senki meg ne láthassa, miszerint félig már erőt vett rajtam a tűz és a hő.

Végre el is következett a délebed ideje s én csak megtöröltem a testemet egy kendővel, magamra kaptam az ingemet és odaszóltam Vilmosnak:

— No, repüljünk a tengerpartra!

Ámbár szokásunk volt, hogy minden nap odamentünk a déli időben, most mégis olyan hevesen és szokatlan boldogsággal jött Vilmos, mintha maga a newyorki polgármester hívta volna. Folyton rajtam csüngött a szeme, olyan nagy hősné tekintett. Csodálatát azonban mégsem akarta nyilvánítani, mert az esze sarkában biztosan az a gondolat rejtőzött, hogy meg kell várni a délutánt is. Annyit mégis megkérdezett tőlem, hogy nehéz munka-e?

— Van nehezebb, — feleltem.

— Például?

— Például! hűsleges szeretőt találni, — mondtam csak úgy vaktában, de mégis eltaláltam a szót, mert Vilmos azt felelte, hogy teljesen igazam van, mert ezen a világon semmi sincsen olyan nehéz, mint hűsleges szeretőt találni. Ezen aztán el is gondolkodott nagyon és nézte a vizet. A viznézésben én is segitettem neki, de nem sokáig, mert a nagy fáradtság miatt a szemem pillája szállani kezdett lefelé.

Vilmos ébresztett fel, amikor ismét megkezdődött a munka ideje.

Most is megacéloztam minden erőmet, hogy se magam előtt, se pedig különösen a filippeusok előtt szégyenben ne maradjak kutatás után a király megtalálta akkor bevégeztük a munkát, amelyben semmi hiba nem történt egésznap. De amikor a helyükre tehettem a szerszámokat, akkor engemet is helyre tehetett volna bárki, mert egyszerre összeroppan- tam és úgy kiütött a fáradtság és a lapító forróság rajtam, hogy megálltam és nem tudtam mozdulni.

(Folyt. köv.)

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lej, vastag betűkből 8 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Állástkeresőknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés négyszeri feladásánál 25% engedmény. A hirdetési díjak előre fizetendők. Támpéldányt nem adunk.

Vétel-eladás

Kimondottan kifogástalan állapotban levő használt 50-60 HP teherautómotor kerestetik megvételre. Ajánlatokat részletes technikai leírassal kérünk. Máramaros megyei Székelyvár Sighet Maramureş.

15989

Üzemképes traktort, csepőgépet keresek megvételre. Részletes leírással ajánlatokat Sára, Sepsiszentgyörgy címre.

15990

Vesznék kislejtezett gőzkazánokat (töröttet is). Ajánlatokat Eisner és Tritsch Braşov címre.

15901

Eladó egy 11 mtr. hosszú 1.50 mtr. átmérőű gömbölyű tartány 12 m/m vastag vaslemezről. Egy 70—80 H. P. kéthengeres alacsony magas nyomású stabil gőzgép. Jó karban, üzemből megtekintethető. Érdeklődni Kiss Gyulánál, Mediaş, Str. Izvor 4.

15998

Allást keres

Egészséges szőpatós dajka sürgősen állást keres. Krizbai Györgyné Brassó, Str. Zizin 13.

16001

Allást keres 26 éves kereskedő vas- fűszer- rövid-áru szakmában. Cím: Friedmann Sibiu, Str. Bisericii 7.

16012

Bukarest

„Lombard” Str. Sf. Jonica 11. Legmagasabb áron vásárolj aranyat és mindennemű ékszert. Pénzt folyósít azonnal bármire. Osztálysorsjegyet eladási iroda. (Magyar levelezés.)

21155-b

Kerestetik szerény igényű, határozottan megbízható főzni tudó minden asszony vagy leány, háromtagu magyar családdhoz, Ploesti Str. Volnicul Boridur 8. Hoffer.

21169-b

Minden magyar könyvújdonság a megjelenés után azonnal kapható az Ig. Hertz könyvkereskedésben, Bucureşti, Cal. Victoriei 5.

253-b

Uj magyar pensió ajánlja ebéd, vacsora kosztját, kitűnő diétás konyha, olcsó árak. Ugyanott 2 kétszemélyes balkonos összkomfortos szoba hideg-meleg víz, gőzfűtés, kiadó. Vermes Bucureşti, str. Brezoiu 57. bis.

21073-b

DOCTOR ANA ALESKE. Női bajok és szüléset. Kezelés és operációk. Elektrotérápia. Hivatalnokoknak és munkásoknak kedvezményes árak. Rendelés 8—12 és 4—8. Bulevarul Maria 2. Bărăiiei sarok.

21054-b

Dr. Keszenbaumné egészségügyi- és gyógytorna kurzusait megkezdi. Jelentkezés: Str. Jules Michelet 15.

21158-b

DOCTOR GRUBARG. Nemibajok, szifilisz. Nőbetegségek. Folyások és komplikációk. Impotencia. Elektrotérápia. Analízisek. Hivatalnokoknak és munkásoknak kedvezmény. Rendel: 11—2 és 5—8. Bulevardul Carol 43.

21053-b

Psychotechnikai módszerrel azonnal beszélhet angolul, franciául, németül. Gábor yelvtanár, Bukarest, Str. Cosinescu 4. (Cazarme) 21161-b

BRASSÓI BURGONYA fehér és rózsaszínű minőségű elsőosztályú árú, mázsánként 150 lej, hazaszállítva 50 kg-os zsákokban (legkisebb mennyiség 100 kg.) Rendeléseket felvesz Union S.A. Bucureşti, Calea Plevnei 159 (Lessel gyár). Telefon 3—80—45.

BIRI NENI szakácskönyve egyetlen háztartásban sem nélkülözhető. Ára köve 100 LEJ. Megrendelhető a Brassói Lapok Könyvosztályától.

Előnyös áron.
Sp.rherdek, fehérék vagy fekete, emailrozottak és belga kálynak.

„GLORIA”
KÁLYHAGYÁR
Bukarest Str. Florilor 30
Kérje díjtalan árjegyzékünket.

Az inyesmester szakács-könyve

Kétszáz kitűnő befőzési recept a háztartási konzerv-készítés minden fajtájából. Ez a hatalmas kötet, összesen 2500 étel és ital készítését írja le. Ára csupán 144 lej. Portó 20 lej. Utánvétellel 170 lejbe kerül. Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában.

MOLNÁR—JOVITZA
Rádiósok könyve
A rádió elméleti és gyakorlati ismertetése. Legújabb ez évi kiadás, 373 ábrával.
ÁRA 144.— LEI
Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában

A
Brassói Lapok Könyvosztályának
kiadásában megjelent

könyvnaplárak

minden könyvkereskedésben és minden újság-elárusítónál kaphatók.

Nagy Regelő Naptár Lei 25
Csaiádi Naptár „ 25
Kis Regelő Naptár „ 12
Gazda Naptár „ 12

Előjegyzési naptár „ 20
Viszonteladónak megfelelő árkedvezményt adunk.

Bukarestben naptáraink minden újságelárusítóhelyen kaphatók, valamint a Bukaresti Lapok kiadóhivatalában Calea Moşilor 59, Comopolis hírlapiroda, Calea Griviței 10 és Ig. Hertz könyvkereskedésében Calea Victoriei 5 szám alatt.

A Brassói Lapok Könyvosztályában